

vt dicit idem vbi aut vrit scilicet fumū & fetore
 rem pssimū gignit super loca alta frequen
 dus cadere diuerit in forti estate aut in for
 ti hyeme raro sunt fulguracōes sed in prin
 cipio autumpni & in fine veris vt dicit beda
Obs li. ij. ca. liij. in hyeme et estate raro fi
 unt fulmina quia in hyeme ppter frigus va
 por in aere non gignit In estate vero ppter
 siccitatē & subtilitatē aeris non fit aggrega
 cio vaporis in nubibus sed in autūpno & in
 vere ē aer mobilis & nimbosus & ideo tūc se
 pius fulgurat. Itē ca. liij. dicit idem fulmi
 nū plura genera tribuunt. Nam que sicca ve
 niunt non adurūt sed dissipant que humi
 da non vruūt si insuscāt. terciū est qd claz
 vrant qd mixta est nature. Nam vinū exhau
 rit in dolijs mtactis vasis aurū et argentū
 liqēt sacculis non abustis. Quid aut fit cho
 ruscacio & vñ pueiat. diuersi diuersimode
 tradiderūt. Dixit em̄ empēdocles qd chorus
 cacio ē ignis occultatus in nubibz ex radijs
 solis & hoc dicit arif. esse falsū quia si hoc
 esset ex omni nube choruscacio occideret q̄ a
 in omni nube radij solares occultant. Anaxa
 goas aut dixit qd choruscacio est ex aere de
 scēdēte in nubē vel ad nubē & se in ea occul
 tante cuius apparicio est choruscacio. et qñ
 ille ignis extinguit in nubibz aq̄ his stridor
 illius extinctionis vocat tonitruū. Alij dixe
 runt choruscacōes ex ventis calidis et siccis
 in nubibus apressis quibus inflāmant et
 adurunt ignis in eis ingrediens est chorus
 cacio cuius splendor prius puenit ad visū q̄
 sonitus ad auditū. Alij dixerūt choruscacōes
 non fieri per ignem sed per aque splenden
 tis ymaginacōes que per stellarū de nocte
 illustracōes in nubibz videt. Sed dicit arif.
 qd iste sermo error est quia choruscacio de
 die videt sub radijs solis sicut videt de nocte
 scōm arif. aut vapor aggregatus in nubi
 bus eoz vehemēti collisione attritus ignif
 et fit materia choruscacōis & quia habet ali
 quas ptes terrestres earū grauitate mouet
 Et quia illa choruscacio est vehemētis sub
 tilitatis & non vehemētis inflāmacōis &
 adustiois ideo apparet alba & ideo corpa q̄
 ptingit non incit nec corrumpit. Ducūsq;
 arif. li. ij. methoꝝ. Choruscacōis itaq; mot⁹
 subitus est & improuisus. subito em̄ appaēt
 ab oriente in occidente subito sui est ostēsi
 uis & subito sui occultatiuus. De matrice
 em̄ sua vt dicit greg. in ictu oculi exiit & et in
 se subito reuertens suā originē non relinqt.
 Ex sua subita apparicōe aspectus intencū
 est re passiuus. tūc ois inualliuus per totū

scdm celem appatenciā & opinionē & iudiciū
 visus sui est diffusiuus. futuri tonitruū pre
 ambulus & sui aduentus annūciatiuus. Si
 pluuia habuerit comitante vtilis est & pro
 ficuus. Si vero pluuia caruerit tenellis flori
 bus & fructibus est nociuus vt dicit beda.

De aua.

Aua est aer leuiter motus & agitat⁹
 estu antibus refrigeriū. argentibus
 prebens calozē. que q̄to est purior
 tanto delectabilior & sanior est. que si fuerit
 temperata et debitas qlitates t̄pis non exie
 rit maxime vite hominis est ogeua et sani
 tatis cōseruatiua. Si vero otario modo se ha
 buerit maxime est nociua quia pestilencie &
 corrupcōis non modice ē inductiua. Est aut
 pestilencia aeis corrupcio ex siccitatis & plu
 uiaū distempācia. ex meritis hominū cō
 tingens vt dicit ysid. Et dicit pestilencia q̄si
 pestulencia quia totā naturā hominis deā
 bulat & depalcit. Nam corruptis aquis et
 pluuijs in aere quibus spirando & edendo pa
 semur statū corrupimur et diuersis passio
 nibus necessario laceffimur vt patet supra
 in eodē li. vbi de pprietatibus aeris dictū
 est. Sed hec dicta iam sufficiant.

Explicit liber vndecimus Incipit duode
 cimus de auibus in generali & in speciali.

Appedito tractatu de p̄p̄ta
 tibus aeris & eoz que in aere
 gneerant restat dicere aliq̄
 que p̄tinet ad eius deccā
 et cenatū vt in iphis sicut in
 ceteris creaturis dei magna
 lia extollant. Ad cenatū aut aeris p̄tinent
 aues & volatilia vt dic beda. Et id aliq̄ pau
 ca adiuuare p̄pi clemencia sunt de hys huic
 o pulculo inferenda non quidē de omnibus
 sed solū de auibus & volatilibus de quibus
 specialit̄ fit mencio in t̄ptu biblie vel in glo
 sa. Et hic dicendū est in generali de inde in
 spali. & hoc per ordinē alphabeti. Aues itaq;
 qñ deūe idest sū viā sūt dicte vt dicit ysid.
 eo qd ipsarū vie non sūt in aere determinate
 et distincte. Aues cū motu & agitatione alaz
 diuidunt aetē & incidunt sed statū post vola
 tum aere se claudēte nullū signū sui trāst⁹
 delinquit. Diant aut volucres quia voli
 tant alis. Aues vt dicit ysid. ppter qd & ali
 tes quasi alates idest alis se leuantes a plu
 ribus nominant. Dine alis em̄ non volitāt
 sū quarū beneficio de terris in aem se non le
 uant. Vel ideo auis dicit ales ab alendo q̄a

ab illo qui pascit volatilia celi et dat escam
carum alie id est nutrit vt dicit phid. Atten
dunt omnia auum obdiones et appetates penes
multa quia penes earum libitancia et dplexio
ne. Nam ex duobus elementis inter sume
graue et sume leue intermedijs. auum substā
cia est creata. Nam in earum dplexioe aer et
aqua potissime dñant. et ideo quia minus
habent terestritatis et plus aeris leuatis
q̄ gressibilia et natabilia leuitate sue natu.
bz ferri sup aerea vt dicit phid. Aer ei inclu
sus inter pennas dcauitate aut leuigat et vt
leuiter ferat sursum ipam disponit et habilitat
et adiuuat. Unde q̄to volucres plus habent
penositatis et minus carnis tanto facilius
se sursum leuat vt patet in auibus prede. que
exone aere a mole carnis altissimi sūt volatus
et valde acuti visus et magne aiositatis vt
dicit aris. li. viij. Item ostendit volucris obdi
cio penes generacoem. Habent ei sibi mīta a
natura seminale ratione. cuius virtute mo
uent naturalit ad sui generis multiplicacoem
et sue speciei per generacoem actū sine ordīe
dseruacoem vt dicit ab aris. li. vi. Omnes
inquit aues cū pullificat faciunt oua. quous
in omnibus non possit videri. ppter paucitatem
Est autē pncipiū generacoem pulli sicut di
ibide ab albugine et abus eius a vitello. et
post dies decē gñacio pulli dplebit s̄m dēs
sui ptes. ita q̄ erūt ptes distincte et manifeste
et h̄z tunc caput toto corpe maius. et sic
frangere ouū testa. inuenire caput inclinā
sup etus dextrū et eius ale expā se sup caput
Completa autē generacoem et singulorū mēbroz
pfecta limamēta dē rīpi. testa aliqui in die
xvij. et ppter vt patet in gallinis et creūt pul
li iā dpleti et viuificati et aliqui gemelli. S̄z
inter gemellos vnus erit maior et alter mi
nor et multociens monstruōs sicut dicit idē
ibide li. vi. Inter omnia autē animācia in ge
neracoem ordīe volucres sequūt nature max
imā honestatē. Nam s̄m ordīe nature maēs
et feminas cū sollicitudine querūt. inuētās
diligūt p̄ ipsis pugnāt et paulo se exponūt
solūmodo eis q̄s dūgalis amoris fedē se cō
iungūt. et fetus ab ipsis pcreatos solūmodo
nutriūt atq; pascūt. Vñ naturalit inter se p̄
et se p̄ iudicant et discernūt exceptis paucis
in quibus degenerat natura vt ponit aris. expē
plū de pdicibus que obliuiscunt se p̄. Unde
dicit q̄ masculus surgit in masculū. et feia
in feminā et ex tali coitu nō sūt oua pullifica
tua. s̄m sūt sicut oua vni et sentit ecia
ex tali coitu mal⁹ fetu. Idē dicit de colūba mas
culo. qm̄ inq̄t senex ē non p̄t coire. s̄ solū de

osculat et saltat sup masculū et hoc facit q̄a
deosculat et. Obseruāt autē aues in genera
do tps dgruitate. Nam vñali tpe. qm̄ instat
temp⁹ gñacoem. aues viferat. matres feis se
afficiāt. nuti et vobus ad amorem mutuū
se inuāt. m̄dificat. ouāt. pullificat. pullos
generatos nutriūt et educāt. s̄ dpleto genera
coem officio a cūtu cessāt et ab inuice se sepa
rāt. et vñ ad iteratū generacoem tēpus inuice
nō appropinqnt. Itē attendunt aues quo ad
habitacoem. Sunt em̄ quedā volatilia que
humanam videntur diligere frequenciā et
et habitacoem. sicut galli. anseres. galline. co
lūbe. dromie. et p̄tides. et abhorēt hominū dversā
cionē. sicut aues siluestres. mōtuose et fluui
ales seu palustres. q̄a s̄m varias eoz. p̄plei
ones. varia querūt habitacula. et diuersas
sibi vendicāt māhones. Nam que nature sūt
magis frigide et humides paludes et fluuios
frequēt p̄t victus adquirit. et fetuū
educat. vt auce. merguli. anathes et cigni
in quibus ingeniata ē natura vt dicit aris. vt
p̄des habent latos clausos et ddiuisos. p̄t
nataōi necessitate vt se p̄dū latitudine aq̄s
appensus pullent. et sic pulis retro aq̄s q̄si
remigando in antecius forcibus se extēdāt.
Caudas ecia h̄nt breues ne in nataōi caude
madefacte pondē impedimentū sentiat. rostra
aut h̄nt lata vt gramia et radices carpāt ap
eū et inuāt. colla lōga. vt facilius victū de
p̄sido attahāt et adquirit. Volatilia vero q̄
calidioris et siccioris nature sūt mōtuosa et tu
piū caunia in habitāt et frequēt vt oēs
aues prede que de p̄da sūt viuētes sicut sūt
aquile et falones accipitres et d̄sēs. quibus
debit natura vt dicit aris. vngues curuos et
pedes fortes et numerosos et rostro aq̄s et
acutū vt forci p̄dā retineāt et carne facili⁹
lamient. Habent autē hūdi aues motū car
nis et multū plumē et sūt magne aiositatis
vt sic sint motus velocius et volat⁹ forcioris
vt dicit aris. Caudā insup h̄nt subtile tenuē et
longā qua in volāto se regūt. sicut gubernacu
lū regit nauē. Oēs tales aues s̄m aris. in li.
ij. solitudinē diligunt et cū aliquo socioz ha
bitare non possunt. s̄m pullos p̄prios a se
abiciunt. et ita qm̄ possūt volare rostro eos
peracientes a mīdo exire compellunt et in suo
dorcio viuere non permitunt vt dicit aris.
Ite et alie aues prede recipiunt in p̄dan
do dūctificacoem. Quedam capiunt p̄
dam in aere volando et nunq̄ aliqua p̄dā
inadunt super terrā. Quedā vero econuerso
in terra capiunt. sed in aere nunq̄ ledunt

Unde mansuetæ volucres vt columbe istarū
 auium differenciā recognoscant et ideo quā
 do p̄dones aeris vident ad terram fugiūt
 quādo vero p̄dones terre cōspiciūt in aem
 subito se extollunt ⁊ que in terra erant in p̄
 rialiū eleuate a terra in aere tute fiunt vt di
 cit idem. Itē sūt quedā aues nemozose que
 filuas frēquētant et densas arborum inhabi
 tant sūmitates et hec quedam sunt ceteris
 maioris mansuetudinīs sic sunt omnes mo
 bulantes et estiuo tempore dulcissimis vici
 bus in filuis ⁊ arboribz resonantes sicut sūt
 merule et philomene et huiusmodi que tpe
 amoris maxime cantant in rubis et in tec
 tis nidificānt sup oua sollicitē cubāt pullos
 suos diligunt et educant sicut et alia q̄dam
 volatilia que cāpēstria p̄cipue frēquētant et
 victum de terre fructibz acquirūt otinue et
 māduant q̄les sunt grues ⁊ anseres tam do
 mestice q̄ siluestres et huiusmodi aues h̄c
 viuere in terra q̄ in aere diligūt turmati in
 cedunt sp̄m suam diligūt regem sibi faciūt
 et ei obediūt cedimante volant et q̄nq̄ inter se
 vehemētissime pugnāt et rostris se dilace
 rant et deplumāt. Sed post pugnam quasi
 reconciliati simul volant ⁊ societate pristinam
 nō declināt. tempestate futuam p̄cognoscūt
 et cum vident eam ymnere vociferant atqz
 clamant. vigilias cedimant et in vigilando
 vices mutant. Nec omnia otinent in exame
 ron basilij ⁊ ecia ambrosij. similit ⁊ i aristot
 tili. Super addit ecia aristoteles vt dicit vl
 gil lapillū inter pedes tenet vt si foris sub
 reperit. sompnus casu lapidis ex cūct. et
 siqua societate p̄dit altissime ascendit et v
 ciferatō socios suos querit et q̄s que inuene
 rit ad pasora vix descendit. dicit em̄ q̄ rep
 huiusmodi auium semper primo se deponit
 et primo de terra se erigit. caput eciam p̄e
 ceteris frēquēcius eleuat et circumspicit
 h̄c q̄nq̄ viderit vnicūcē vociferat et excitat
 alias ac p̄mit. Item sunt cōsiderande q̄nū
 dam auium p̄prietates s̄m variam cibacōez
 sunt enim q̄ non cibantur nisi carne vel sang
 uine sicut omnes aues p̄ede que sunt arua
 rostri et acuti vnguis q̄ comedūt oīa anima
 lia q̄ possunt venari. h̄c nō venant neqz ome
 dūt aues sui generis sicut faciūt pisces vt di
 cit arif. li. viij. ⁊ tales aues nunq̄ p̄rāt aq̄
 vt dicit ibidē. Alia vero sunt volatilia que
 solis vāntur semmibz ⁊ fructibz ac herbis
 t̄o nascētibz vt colūbe faues et āleres tam
 siluestres q̄ domesticē. alia vō sūt volatiliū
 genca que v̄sunt nūc caribz nunc fruc
 tibz indifferentē sicut omnes aues corūm ge

neris sicut monedule cornices cō:ū et pice
 de quibz dicit arif. et eciam basilij pascūt
 aues corūm generis pullos suos in iuuentu
 te et iuuenes pascunt parentes in sua senec
 tate quando eciam debilitantur iuniores in
 suis humeris eleuant et deferunt seniores
 vt dicit idem ⁊ in omnibus huiusmodi volu
 cribus naturalis pietas cōmendat vt homo
 pietatis obsequiū denegat parentibz erubet
 cat q̄ ab aibus impendi sibi mūcē non ig
 norat vt dicit ambrosius. Item s̄m variā
 mēbrorū dispositionē cōsiderent aliquē auū
 um p̄prietates quia sic dicit arif. li. viij. om
 nes aues in hoc oueniunt q̄ omnes habēt
 rostrū breue quod in aliis animalibz nō in
 uenit sed in dispositione et differēcia q̄a que
 dam habent rostrū breue et latum quaz vita
 quēta ē et mansuetā quia huiusmodi rostrū
 est aptū ad sumēdum cibum de vicino. q̄dā
 vero h̄nt rostrū longum et acutū sicut et lon
 gum collum quia acquirūt cibum de pro fun
 do. q̄dā acutū ⁊ acutū q̄a talis figura necessari
 a ē ad comedendū ⁊ dilacerandū carnē crudā
 Hoc autē habet p̄prietū omnis auis q̄a bipes
 est sicut homo. ⁊ in pedū ⁊ crurū dispositōe
 maxia differēcia inuenit q̄a p̄des auū yn
 coz vnguis sunt fortes ⁊ acuti quia ouenit
 fluminaliū sunt clausi et indiuūsi et lati quia
 oueniunt natationi et omnes aues longoz
 pedum ⁊ crurū habent collū longū ⁊ volant
 extenso collo. et si collū fuerit gale et debile
 declinant ipsū in volando et est generale q̄
 omne volatile habens longū collum breuia
 habet crura et ecomiso. Omne autē volatile
 habet vmbilicū q̄ nascit. h̄c cum crescit auis
 latet vmbilicū vt omnino apparet q̄m oti
 nuat cum intestino p̄ introzē venā. Item con
 siderari possunt q̄ ad vitā vel tēdā pullifica
 tionē. q̄dam em̄ multo cōs pullificant vt co
 lumba que decies ouat in anno. q̄dam vero
 multū ouant vt gallina. ⁊ q̄dam que multo
 cients vt gallina columbe. galline autē multū
 ouātes cito mōdunt vt dicit arif. li. v. aues
 autē aruoꝝ vnguis que carnē comedūt raro
 ouant quia non nisi in anno semel p̄ter hy
 eridines q̄ sole inter comedentes carnes pul
 lificāt bis. Infermant autē aues q̄n auāt
 sup oua sua vt patet in gallina ⁊ in aquila
 de qua dicit li. vi. q̄ aquila tunc valde gra
 uat ⁊ albescunt aule eius ⁊ ebriant vngues
 ei ⁊ debilitant. Sūt ⁊ multe alie p̄prietates
 auium quas p̄sequi esset longū. hic solum
 actēdere oportet q̄ aues intē ceta aiantia gra
 it sūt substācie purioris leuiois ⁊ nobiliois

motus foridioris vis? auicioris carnis digestibilioris sapidioris conutibilioris et sanioris. in nobilitate et pullos educando solentie amplioris. Nec autem in generali dicta nunc sufficiant.

De aquila . . .

Aunc de auiibus in particulari dicendum est. Et primo de aquila que velut regina inter volucres optinet principatum. Inter omnes auium diuersarum species aquila est maxime liberalis vt dicit plin. nam preda quam accipit nisi nimia fame accedat sola non comedit. primo auium eam sequentibus quasi communem exponit. sua tamen cepta primitus porcione. Et ideo semper aquila alie aues solent insequi spectantes quod de ipsa preda eis debeat aliquam partem impartiri. si quoniam preda plus capta sibi non sufficit. tunc vt de re publica munens auem sibi proximam rapit et in medio ponit illam. Duos lapides preciosos nomine ethedos quorum vnus est masculinus. Alius vero femininus in nido suo reponit. sine quibus vt dicitur parere nequit. Gemma que dicitur achates reponit in nido suo vt pullos suos custodiant a morsu reptilium venenoso vt dicit idem plin. Est autem aquila ab acimine oculorum dicta vt dicit yf. Tanti enim et tam limpidi dicitur visus esse vt cum in aere super maria immobili penna defertur vt pre nimia eleuatione a terra vir humanus patat obtutus de tanta sublimitate pisciculos videt in mari natari ad instar lapidibus descendens piscem rapit et sic captam preda ad litus trahit. Est autem auius narylice calida et sicca preda auidam et supra aliam auium vires fortis et animosa. auius fortitudo maxime viget in alis pedibus et in rostro qua alas habet valde nervosas et parvas carnosas et ideo in volando paciens est laboris. quia respectu magnitudinis sui corporis parva hinc carnositas et multum nervositas propter quod multum hinc fortitudinis et virtutis et multa etiam habet pennis firmitatis. propter quod etiam plumbum et cinis leuicatis. Inter omnes autem volucres maxime viget in aquila visus visus spiritum enim visibile hinc temperatissimum et in actu videndi acutissimum. solent enim interuentis oculis in hinc rote circumspecta inuenitur. et tamen visus sui aries non obtunditur nec claritate solaris luminis disgregat vt dicit ambrosius. dicit etiam ambrosius sicut et arif. li. vi. quod quidam species aquile quam vocat almachor est acuti visus valde. Et pullos suos vngues suspensos ad ius solis obicit et solem aspiciens conpellit et hoc antequam habeant alas completas et ad hoc eos preuat et verum ad aspectum solis.

et si oculus aliam lactime ipsam tamquam de generem vel interficit vel abicit a nido vel contempnit. Si autem directam acie solis videt ipsum tamquam sibi in natura similem diligit itaque nutrit quous autem ita iterum? tota solis acie claritatem videat visu tamen ad preda aspectum dirigit et melinat vt dicit gregorius et arif. li. vi. aues inque vnicuique vnguis indigent necessario acuto visu quoniam videt quod cibum suum a loco remoto valde et propter hoc leuat se aquila plus quam alia volatilia. hinc etiam in altissimis rupibus nidificat vbi locum sub limitate ab omnimodo cursu aduersario se tutificat et defendit vbi sibi gregem in altissimis tuta refidet et tamen pastus gratia infima ista videt ad altissima se eleuat et ascendit et tamen viso caduere vel preda quam desiderat subito yma petit. Et insuper aquila auius distictulter cibans pullificans et pullos suos nutriendis dicit arif. li. vi. quod aquila ad plus ponit tria oua. Sed tertium phicit a nido quoniam gauiter incubat super ea et subdit quia illo tempore debilitat in tantum quod non potest bene vnicuique pullos auium aliam quia sic incubat vngues sui et albescit ale sue et tunc nimis gnuat in dando cibum pullis suis et si contingit aquila habere tres pullos eicit vnus de nido suo propter difficultatem nutriendi. Sed auius hinc quod ambrosius dicit cebat nutrit pullos suos casualiter ab aquila sic reiectos vt dicit idem. Item idem quod aquilam diuersa sunt species et diuersimode cibant et nutriunt pullos suos nam qui albas habent caudas in eorum cibatione plus laborant. que vero habent nigras minus in huiusmodi negocio se fatigant pullos autem suos ad volandum iam adultos et de nido eicientes paulatim puocant ad volandum et faciunt eos esurire vt au diuis eas exequant in aera propter pastum et forsitan si pigritauerit ad excedendum pauca eos cum rostro et subtrahunt eis cibum vt sic cogant eos ad excedendum et postquam fuerint completi in fortitudine et in pennis fugant eos a se et non sunt plus solliciti super eos propter quodam spiritum aquile quam aristoteli vocat athar que cogitat de pullis suis magno tempore et quando volant pulli volant cum eis et dat eis ad commedendum et quandoque volat super illos curam illorum agens parata ad resistendum alijs auiibus si forte conuenerint ad nocendum pullis suis in aliquo seu ledendum. hec omnia tangit aristoteles in libro sexto. De aquilis vero dicitur vt tangit gregorius super iob quod quando eius pulliati receter nati ad comedendum grossissimum cibum et dirigendum

Lib 12

et digerendū sunt inualidi sanguinē & liquā
 diuē humore p̄de lue in os suū attrahit &
 su igit & attractū sanguinē in ora pullialoz
 vomit & ita reficit eos cibo leui & quousq; in
 ualescant ab sumendū cibū forcioē Ad hec
 dicit aug⁹ & pli⁹ q; aquila in senectute pa
 ti⁹ caligine in oculis & grauedinē in alis suis
 contra qd̄ inōmodu instruit a natura vt fō
 tem aque scaurientis queat • deinde ascen
 dit q̄n̄ potest per aera donec ex calore solis
 & latoē volatus stomachus forci⁹ incalescat
 Vnde tunc ex calore poris apertis et penmis
 relaxatis subito descendēs in fontē ruit ibi
 q; mutatis plumis & puegata caligie in oca
 lis viēs recipit & resumit Dup ps̄ ecia dicit
 idem q; q̄ senuerit ita indurat et inaurat
 eius rostrū vt vix possit sumere cibū suū • &
 extra hoc inōmodū inuenit remediū quia
 petra sibi querit extra quā forcius rostrū p̄e
 autit et allidit & sic deponit onus rostri & ci
 bū capiens resumptis vicibus iuuenscit • Et
 sicut dicit plim⁹ • Aquila sedendo sup rupem
 vel arborē ad solis claritatē oculoꝝ acie diri
 git vel post predā hinc inde cirūspiciat vel vn
 gues suos inspicere non desistit • fel huius ē
 multū medicinale quia positi in colicis vi
 sum auit & subuenit caligini & alijs inōmo
 dis oculoꝝ vt dicit dial⁹ & ecia ostā • Habet
 aut aliquas pprietates minus laudabiles
 Est em̄ auis excedens in calore & siccitate &
 ideo est animosa & ita auda quia in fortis
 non est nisi in corporib; magne siccitatis vt
 dicit arif. li. xvi. & auibus innocentiū est
 aquila inimica & infesta • vnguibus em̄ rapit
 et percussit caput auis rostro • vōcē habet ro
 toanē & generalit̄ omnes aues terrificantē
 In aspectu em̄ aquile & audiu terrene oēs
 aues alterius speciei ecia aues p̄de • vnde
 dicit plim⁹ q; herodius & similes aues in
 die q̄n̄ audiunt aquilā vix p̄de anē • & hoc
 forsā accidit ex timore • Aquilā em̄ in aere
 tantū rapientē timent generalit̄ oēs aues
 min⁹ aut illā que rapit in terra minime aut
 illā que rapit in aqua • quia illā non timēt
 nisi vlucres quarū victus et ouersacio est
 in aqua tantū talis aut aqla multū de gene
 rat a nobilitate aliarū aquilaz que in aere
 vel in terra rapiunt predā suā timet em̄ vul
 turē • vñ dicit arif. li. xv. q; amachel manet
 iuxta matē & iuxta magnos lacus & abas ex
 auibus p̄e matē q̄n̄ ascendunt ab aqua • &
 si viderit vulturē venientē timebit • vnde si
 git ad aquā sed vultur qui est acuti visus
 semper volat circa locū illū • & si exierit auis
 de aqua in aere vel in terrā statū rapit eā vul

tur • Si vero diu fuerit in aqua suffocat • Ha
 bet aut aquila vnū pedē clausū ad modū p̄e
 dis anseris cū quo se regit in aqua q̄n̄ solet
 descendere p̄pter predā Aliū vero pedē habet
 diuisū cū acutissimis vnguibus cū quibus
 predā rapit • Habet aut penna aquilina q̄dā
 latentē corrosiuā virtutē vt dic. pli⁹ • Dicit
 em̄ q; penna aquile posita inter aliarū auū
 plumas corūpit & corrodit eas • sicut corde
 facte de intestinis lupoꝝ in vigella vel in citha
 ra posite cū cordis factis de intestis ouū ea s
 dest ruit & corūpunt vt dicit idem Aquila
 societate nō diligit p̄mo fugit vt dicit arif.
 li. p̄mo Aues que habent vncos vngues nō
 est possibile q; sint cū aliquibus socioꝝ suoꝝ
 q̄ • Item vngues habet pro muctonib; • et
 ideo q̄n̄ sedet sup lapidē trahit eos & quasi
 claudit intra carnē ne eos allidat vel creāt
 erga petā vt dicit arif. li. xiiij. Non inhidet
 auis habens vncos vngues sup arbores vel
 lapides quia natura vnguū eius est contra
 istas duas res q̄ • Item impia ē extra filios
 suos q̄n̄ eoz visus claudit extra solē q̄n̄ eos
 ēputat alienos • Itē vt ad predā aliaz auū
 instruat eos et opellat • rostro eos percussit &
 vulnerat vt dicit plimius •

De accipitre •

Accipiter est auis egia que plus aīo
 q̄ vngulis est armata • & qd̄ ei in q̄
 tate corpis natura denegat hoc ei
 in virtute & audacia animi recompenat vt
 dicit phid⁹ • Est em̄ auis vt dicit phid⁹ alijs
 auibus capiendis audia a quarū arrepcōe
 accipiter idest raptor est vocata • Dicit ecia
 basilius in epameron • q; accipitres circa su
 os pullos sūt crudeles quia cū sint habiles
 ad volandū abos eos subtrahunt & pacien
 to ad modū aquilaz de nidis exire opellūt
 et cogunt quia eos impugnari contrepidāt
 et ad predam exiciant ne adultū effectū tope
 cant ocio et magis cibū querecent q̄ vigori
 animi desuescant vt dicit beda & ambrosi⁹ •
 Sunt em̄ quidā accipitres predones aetis
 tantū quidā vero terre tantū sicut & aquile
 vt dicit arif. li. vi. Primi aues tantū volan
 tes rapiunt • secundi vero sedentes in terra
 percipiunt et inuadunt • et in hos columba
 discernit sicut de aquila dictū est • Est igit
 accipiter auis calida & sicca mole carnis de
 pauperata pennarū plumarūq; varietate de
 corata • struioni in pennarū decore simili
 ma est • sed in agilitate et animi magnani
 mitate omnino impar est • Summa em̄ ce
 leritate nunc in aere se leuat et ascendit in
 tantū q; ab hominū aspectib; se subtrahit

nunc subito inferius in predā ruit. **P**ectus
vero accipitris ē acutissimū modica tñ carne
est munitū vñ dicit arif. li. iij. Cūto pect⁹
eius maioris ē acutū. tanto melioris ē volat⁹
qm̄ si haberet pect⁹ multū latū. mouēt multū
aeris et est grauis motus. Carnosū autē est
quā acutū est debile nisi habeat cooperatoriū
ex multa carne sicut dicit ibidē. **H**arima ita
qz est eius fortitudo in pectore et in vnguābo
et in rostro. quo statū p̄t̄it ceteris p̄de sue
Suis fel medicinale est et vtiliter in oculoz
collyrijs admisceat. visū em̄ acuit et oculos al
bugines destruit et consumit. similit̄ et simus
eius. **H**abet autē hoc. p̄p̄riū accipitris vt dicit
greg. qz in senectute qñ sentit se pennarū p̄
dere p̄griuari. exp̄dit alas suas et tra solis
radios flante auctro. et sic ex ep̄ntina aua
et calore resoluente aperiant̄ pori quibz aper
tis exp̄tat̄ alas et sic veteres penne ep̄liūt et
noue crescunt. et sic nouitas pennarū ipsū
efficit ad volandū ap̄ire. duo em̄ sunt ge
nera accipitriū. quōdā em̄ est domesticus. et
quōdā siluestris. qui domesticus ē siluestres
rapit aues et raptas eas dño suo derelinquit
siluestris vero domesticas rapit aues. **I**ndig
nantis em̄ nature est accipitris. vñde si pre
dā quā imp̄tat̄ casu aliquo non accipit. vñ
illa die ad manū domini sui tendit. **O**portet
autē vt accipitriū dieta sit ordinata scz nec ni
mis tenuis. nec nimis lauta ex habundanti
em̄ cibo impinguant̄. et tunc insolebant̄ aut
pigrescūt. et ad reclinatoriū redire debignāt.
Si vero fuerit nimis paucus. deficit accipit
ricibus. et efficit̄ ip̄tens ad predandū. **S**o
lent etiā oculi taliū auiū ciliari. claudi siue
regi ne nimis de manu gestantis se offerat
auiibus visis ad quaz raptū anhelāt et aspi
rant. **E**t ideo quibusdā laqueolis illoz pedes
illa queant̄. ne libere ad quālibet auiculā ef
ferant̄. gestat̄ in sinistra vt de dextera aliq̄
recipiat vñ reficiat̄. **S**eruānt̄ autē accipitres
domestici vel domiti i mutatorijs vt a p̄mis
veteribus et induratis eponerentur. et sic in
iuuētute et decore renouent̄. **D**at̄ autē eis cibo
de aliqua carne aliq̄tūlū venenosa vt sic fa
cilius mutent̄. **A**ccipitres vero maxime ledit
simus vt dicit beda. et ideo eoz mutatoria
a locis fumosis debent esse remota. ne eoz
corpa ex sumi amaritudine ledant̄. et ne plume
ipsoz ex nigredine sumi inficiant̄. carnibus
recentibz et sanguinolentis reficiant̄. et solēt
eis dari corda auiū que predant̄. **Q**uā diu
vīuunt et potentes sunt ad predandū. a suis
dominis diligunt̄. in manibus gestant̄. sup
partias r̄ponunt̄. in pectore et in cauda ma

nibus replantant̄. cū diligentiā nutriunt̄. qz
qm̄ moriunt̄. ab omnibus mutiles reputant̄
non em̄ comedunt̄. sed potius super sterquiū
limū proiciuntur.

De alieto.

Alietus scdm̄ glosam deut. iij. idem
ē quod falco. auis scilicet p̄de aui
da et multū animosa. **I**nuadit enim
aues longe se maiores eas pedibus et pectore
peruadens et inuadens. **S**cdm̄ aliquos vero
alietus est auis paruula capiens alias mi
nutas aues vt dicit auctor aurore. **O**ptinet
eriguas alietus corpore vices. **S**unt et aues
minime. p̄de a cibis qz suis. **E**xprim̄ hic
aliquē qui solos rapat egenos. **E**t scdm̄
hoc videt̄. qz alietus idem sit qd̄ misus par
uus. qui gallice dicit̄ muschet vel ipse misus

De apibus.

Apes scdm̄ ysid. sunt dicte. eo qz
sine pedibus nascantur. vel ex eo qz
pedibus alligent se inuicem et oner
tant. **H**ec fm̄ ysid. soletres sūt in gignendi
mellis officio. **A**ssignatas et sibi p̄p̄rias in
colunt sedes non vendicantes sibi alienas.
domicilia sua inenarrabili arte componunt
et ex varijs floribus mirabili artificio fauū
condunt. textisqz ceris prole nimia castra
replent. exercitiū et regem habent. et bella
mouent. fumū fugiunt et ventum et bella. tu
multū exasperant. **H**as pletiqz expeiti sunt
de boum cadaueribus nasci. pro hijs crean
dis vituloz occisoz carnes verberantur. vt
ex putrefacto cruore vermes procreentur. et
postea receptis alis apes efficiant̄. sicut scra
bones de equoz carnibus generant̄ vt dicit
ysid. **S**cdm̄ autē amb. in exameron. mirabi
les sunt apum p̄p̄rietates et nobiles. **N**am
apes omnem habent solem. vñ incolūt
mansione. vñius porte clauduntur lumine.
omnis est labor omnibus. omnis cibus.
communis operatio. omnis vñus. omnis
fructus. omnis est omnibus generatio. **I**n
tegritas quoqz corporis virginialis omnibo
est omnis sicut et partus. quomā nullo cō
cubitu miscent̄. nec libidine resoluunt̄. nec
partus quaciuntur doloribus et tamen max
imū filioz examen constituunt. **N**am cū alie
volucres vñ in anno singulos educant fr
tus. apes geminos creant et duplici ceteris
fecunditate preponderant. **I**tem apes regem
sibi creant. ipse sibi populos ordinant. et ta
men licet posite sint sub rege. ipse tamē sūt
libere. et regem sibi substituant. et naturali
affectu diligunt. et summa defensione defen
dunt. et pro eo p̄tice pulchrum putant. regi

Lib. 12

regi suo tantam reverentiam exhibent ut nulle de suis domibus exire audeant nec ad aliquos p[ro]p[ri]e pastus nisi rex fuerit egressus et volatus sibi vendicaverit priu[m] capiunt. Eligunt aut apes sibi in rege in magnitudine et spiritus magis insignem et q[uo]d in rege p[ro]cipuum est mansuetudine clarior est. nam et si habeat aculeu[m] eo tamen non vitatur ad vindicandum. Naturalis aut apes tanto sunt leuior[es] quanto ceteris sunt maior[es]. Sed et apes que non obtemperant regi p[ro]pria demp[er]atione se mulctant ut aculei sui vulnere moriantur. In apum vero p[ro]p[ri]am nulla est ociosa. quedam em[en]t etiam q[ua]si in bello capessit[ur] et alias apes alie vigilat circa victu[m] alie futuras explorant ymbres et speculant[ur] concursus alie ceras de floribus sugunt. alie cellulas nunc rotundas nunc quadratas mira conuersione et equalitate componunt et tamen inter tam diuersa opera nulla alienis laboribus insidiat nullo raptu victu[m] querit. sed p[ro]p[ri]o volatu et labore inter herbas et flores q[ua]s sibi sunt cognata colligit et requirit. habent tamen apes sp[eci]alia sua et inter melia fundunt venenum. Si ab aliquo fuerint laesite vitam q[uo]d sua ponunt ardore vindicte p[ro]mouent suorum defensione. apis ita; et si in firma est robore valida tamen est vigor sapientie et virtute cuius fructus omnibus est suavis qui suauitate sua fauces obdulat et vulnera curat ac in terioribus vlcerebus infundit medicamentu[m] hucusq[ue] ambrosie et alie p[ro]p[ri]etates quas t[ra]hit a[n]i[m]a. ubi ista interseruntur dicit etiam inter cetera q[uo]d apu[m] opaciones inter se sunt diu[er]sissime. quedam em[en]t adducunt suis aluearibus quo indigent ad p[ro]p[ri]atione[m] mellis ex floribus et frondibus arborum et herbarum et p[ro]cipue in quibus est glutinosa et illiunt ex eo sup[er]ficiem aluearis. et hoc faciunt p[ro]pter nocentia animalia et si intro it[er] aluearis fuerint nimis amplii et stricti inficant eos deinde congregant mel et p[ri]mo incipiunt facere domos in quibus habitant reges deinde alias domos in quibus habitant alie apes aluearia custodientes et accipiunt ceram ex floribus et congregant ipsam cum p[ro]p[ri]o anterioribus de[m]itunt eam ad p[er]des medios os deinde ad op[er]as p[er]du[m] posteriorum et post volant cum ipsa et tunc manifestat p[ro]p[ri]etas in ea. et cum volat apis non int[er]dit flores diu[er]sas nec dimittit vnu[m] florem et vadit ad aliu[m] q[uo]d diu[er]s[im]o ibi inuenit q[uo]d sibi necessarium est. Sed colligit ex eo quo indiget et tunc redit onulata ad locu[m] suu[m] quale aut mel colligant et que sit mellis p[ro]p[ri]a materia non possum[us] leuiter distinguere sensu. frequenter aut libent

folia et flores oliue et manet sup[er] ipsam longo tempe[re] p[ro]pter spissitudinem foliorum. Quado aut rex earu[m] nequit volare tunc ferunt ipsum turba apum. et si fuerit rector vnu[m] mater erit in vna parte et femine in alia. Si vero fuerit mortuus mater erit cum femis in domibus et femina rectoris est dupla ad alias et habet aculeo[m] aculeum qua[m] masculus et multi de maribus carent aculeis et volunt quasi pungere cum aculeo et non possunt. fectores autem duo sunt modorum vnu[m] est niger et aliu[m] est ruber et hincior est et est apis bona p[ro]p[ri]a rotunda in se de[]sa stricta in medio q[ua]si cincta mediocriter villosa. et differunt apes in pastu. q[uo]d q[ua]si palcui floibus rotundis et sunt diuerse ab illis q[ua]si palcui floribus motanis. nam ille q[ua]si palcui arboribus motanis minores sunt alijs et forciores et p[ro]p[ri]e patientes laboris. It[er] apes sedent sup[er] aluearia et suggunt q[uo]d est sup[er]fluu[m] infans et dicit q[uo]d si non faceret h[oc] generaret ex eis anea et moteret apes. quando aut in obidiam est de melle in domibus desertunt eas et pugnāt cum illis qui volunt ex trahere mel et p[ro]pter h[oc] uident sepe sedere super foramina. quasi p[ro]p[ri]e ad resistendu[m] et pugnāt breuior[es] cetera longior[es] pugna forti quādo multu[m] comedunt de melle et laborant eicere eas de aluearibus que non mellificant nec laborant. It[er] reges non apparēt ex aluearia soli nisi magno stipatu[m] apum et ipse in medio earu[m] est et exitus eius est ante exitu[m] pullo[rum] apum tribus diebus deinde exeunt apes pauce et uolūt circa aluearia et diuidunt se pateruas et vadit cum q[ua]libet rege caterua vna et si contingat q[uo]d esset vna pars apu[m] ad alias tunc ille pauce residue vadunt ad aliu[m] regē et dimittunt suu[m] p[ri]mu[m] regē. Et vadit ad regē possidente[m] plures et si rex que dimiserit insequat eas inficant ipsum. It[er] quando apes pugnāt cito post mortu[m] si totum infecerit et non retraxerint aculeum suu[m] quia impossibile est totum aculeu[m] exire nisi cum eo exeat in testinu[m]. fectores autem apu[m] raro pungit. et si alij apes moriat in alueari extrahunt eam residue. quia hoc animal valde est mundu[m] plus qua[m] alia animalia et p[ro]pter hoc eicit sterco[m] suu[m] in volando et non in alueari suo. quia fetidus odor grauat eas. Similit[er] uer[um] uide si fuerit fortis ventus custodes apu[m] debent tegere ostia aluearis ne intrat ventus ab eas. quādo autem aluearia efficiunt aliquo casu fetida delinquent ea et si contingat eas ibi morari ex fetore infirmant. et cū aut ociosas et uenit eis in hyeme locus calidus et in estate locus frigidus sicut homo

dimiserit eis mltū de melle nō mltū post op̄
tabūf et si modici segnescēt ad op̄and mel
et p̄ter hoc debz cistos dimittere de melle
fm mltitudiez apū q̄ si de fecerit eis mel ad
omedēs debz eas pascē hūbo q̄ alijs dulcibz
ne mōiāt. Itē qm̄ a tēdūt iūcē itra alueala
signū ē q̄ uolūt discedē tē de alueari et ideo
debz cistos irromare v̄mū dulce itra alueala
q̄ ū c̄ m̄c̄būt ducūf aris·li·viij·siue·ix· Itē
idē li·iiij· apes n̄ faciūt strepitū n̄ v̄lādō q̄ ex
dēdo q̄ o trahēdo alas suas p̄ acē cadēt itre
alas q̄ corp⁹. Itē postiores p̄des apūfūt ma
iores q̄ anteriores p̄ter abulacōz q̄ vt cito ele
uēt a tra cū vlueēt euolat vt dicit idē l·viij·
Itē accidit apibz isermitas q̄ ab aris·li·viij
dicit kabiz om̄ ex puis v̄mial q̄ generat in
aluearibz ex corruptis v̄uis q̄ q̄do cecidit
illi v̄miali faciūt tertūā similit̄ t̄pture anā
arū q̄ domianf sup totū aluear q̄ ideo putro
scit mel q̄ egro fat apes v̄l mōiūt. Itē idē li·
xvi· apes nō ḡnānt ex coitu n̄ ex diūf ḡnibz
coiūtibz neq; ex op̄ribz p̄ coitū. In ānis autē
pluuialibz multiplicāt apes valde siue pulli
apū·q̄a p̄ter humiditatē multiplicāt supflu
itates in corpibz. In ānis at̄ t̄pate oplerio
nis pulli apū diminiūt vt dicit idē. Itē i bi
ētis p̄ticularibz dicit apes floēs amigdali
nos pascētēs faciūt mel magis t̄pātū q̄ ma
gis saprosū minūf acūf·h̄ spiritualū men
broz marie mūdificatū· apes vero absctiū
pascētēs q̄ alias herbas amaras faciūt mel
h̄ min⁹ dulce·ē tñ mltū mūdificatū op̄lacō
nis spleis·q̄ epatis aperitū·q̄ yotopicoz iū
uatim q̄ mōf rabidi canis curatim· q̄e ifm
de melle i tractatu de liq̄tibz alias p̄p̄tates
apū in litera A in tractatu de aialibz fm plis
et auicē.

De butone ···
Vto a sono vocis nomē habet vt dicit
p̄hd· Est autē auis feialis onusta qz
plumis h̄ ḡui semp̄ det̄ta pigricia
debilis ē ad v̄lād· in sepulcris die q̄ nocte
p̄lat̄ semp̄ amocās in cauinis· de m̄ apud au
gures malū p̄tēdē ferē. Nā i v̄re visa soli
tudine p̄tēdē affert vt dicit idē. De butoē
dicit aris·li·viij· Monedula iquit p̄gnat
cum butone quoniam debilis est visus buto
apud meridiem. Clarius nāq; vid; de nocte
q̄ de die. Et p̄ter hoc capit monedula que
est auis cornū generis oua butonis et cō
medit ea de die et buto comedit oua mo
nebule de nocte quia buto forice ē de nocte
q̄ de die· et monedula forice est de die et
alie aues volant in circuitu butonis q̄ de plus
mant ipsum· Et propter hoc auicaps aim

eo de p̄hendūt alias aues p̄ugna aut istaz
auis h̄ant et bestiarū non est m̄i p̄ter cibū
et mātionē cuius fr̄quēs vlulatus de nocte
p̄sagium ē mortis secundum augurum cō
iecturā· buto stercorebo et alijs in mundicijs
pascit ab alijs vlucibz hoc odio habet tē
pla fr̄q̄tat nocturno tēpe vt de oleo lāp·
dū faciet in plumis tantū et in rostro auis
p̄de similis esse videt. S; in aiositate p̄tē
ē dissimilis q̄ i v̄tute. Cū ab auis ip̄gnat
in lūpinū se vertit et rostro cū pedibz se de
fendit· muces q̄ v̄sp̄tilides vnaf q̄ comedit
de nocte euagatur et circūvolat· de die vero
in parietum rutilis se abscondit

De columba

Columbe sūt dicte a colore colli eo q̄ eaz
plume in collo colore multiplici sunt
resperse vt dicit p̄h· sūt autē colūbe
aues m̄iue hōim fr̄q̄z; cā et oloziū dili
gētes et in eaz multiplicacōe v̄santes quas
antiqui venetas nūcipabāt eo q̄ fr̄q̄z; t̄t
nidos et osculo amocē accipiāt q̄ veneti mltū
vacant· q̄ ideo colūba dicit q̄ h̄ colens lūbos
vt dicit p̄h· nā colūbe ouāt om̄i tēpe q̄ faciūt
pulos cū fuerit eaz manio celida et fuerit
eaz cibus patius meliores aut faciūt pullos
in antipno q̄ i v̄re vel i estate p̄tē copiam v̄tē
dicit aris·li·v· colūba auis est voluptuosa
victus vt dicit p̄hd· de natura vero colūbaz
Vnde et sese osculant ante coitū q̄ masculus
senex nō potest coire tamē nō cessat osculari
et feia mltociēs saltat sup feiam cum nō sit
masculus q̄ h̄ facit cū osculat q̄ nō ciciūt se
men· ex tali aut coitu faciūt oua aliquādo nō
pullnācia h̄ant sūt oua ventū et om̄s aues q̄
similes sūt colūbis ouāt in v̄re bis vel ter q̄
faciūt duo oua h̄ nō ouāt tercio si q̄ndo cor
rūpiē fm· Itē idē dicit·li·vi· Colūbe inq̄t p̄
maiore p̄te pullificāt maē et feiam et p̄mus
pullus ē masculus et aliq̄n̄ exit v̄n⁹ pullus
vno die q̄ ali⁹ alio die et masculus cūbat de
die oua q̄ feia de nocte q̄ p̄mū ouū c̄plet se et
fidiē m̄·xx· diebz· q̄ colūba p̄ penetrat testā
q̄ post dicit illā q̄ masculu et feia calefaciūt
pulos i vno t̄pe q̄ feia ē magis sollicita circa
pulos q̄ mascul⁹ q̄ decies i āno ouāt q̄ q̄n̄
p̄ficiūt i egipto et masculus coit cū feia post
ānū· Itē idē·li·viij· cū pullificat colūba st acū
masculus regit pullos q̄ si femina tardat v̄
n̄re ad pullos p̄ter dolorem p̄tus patit eā
masculus et cogit eam ponere super pullos q̄
cum cecidit pulli vadit masculus et suggit
terram sallam et illud q̄ suggit ponit in ore
pulloz vt assuescat eos cibo· Cum autē mas
vult eicere pullos de nidis choit cum ip̄his·

Itē colūbe habent p̄tū hīc et turtures q̄a
 apūt suum non erigūt q̄ potant quousq;
 eis sufficiat haust⁹ potus. Vnūt autē colūbe
 et gūalit cubāt v̄h ad ānos .xx. huic⁹ aris.
 Propterates autē colūbaz vsuales et multū
 notas tangit glo. super verbū illō Daui tui
 columbatū. cant. i. Columba inquit felle ca
 ret. vltro non ledit nisi pacē suū forte. in
 caucernis p̄tiaz nidificat. alienos pullos nu
 trit. columbas alias errantes associat et re
 colligit. iuxta fluenta manet. meliora gra
 na eligit. gemitū pro cantu reddit. gregati
 volat et societate diligit. alis et vltro se de
 fendit. cadaueā et alia imunda non omedit
 geminos pullos nutrit sup fluenta residēs.
 vmbā accipitris delonge veniētis inspicit
 quā vidēs statū ad interioza forānis fugiēs
 se abscondit sicut diē glo. ibi. Daui ei⁹ hīc
 colūbe sup riuos aquaz cē. cant. v. e. Et vt
 dicit in viatico ostra. sanguinē habet medici
 nalē. Dicit em̄ q̄ sanguis eius sub dextera
 ala extractus et calidus oculis impositus in
 stillatus dolozē mitigat et sanat obtallmā
 oculoꝝ. Simū hab; ardentē quē de nido eicit
 et pullos vt eiciant instruere ōsueūt vt di
 cit aris. Colūba pacis est nuncia. simplicita
 tis forma. natura munda. prole fecunda.
 pietatis emula. societatis amia. iniurie im
 memoz. que q̄to ē pennoz et tanto fecundioꝝ
 inuenit. Vnde columbe habentes pedes p̄na
 tos fecē pullificānt omni mense. Est autē co
 lumba. naturaliter timida. raro se iura. nisi
 q̄ est in foramine petre. ibi aliq̄lit req̄scat
 Est autē obliuiosa. et ideo sublati pullis
 dampni sui inemor nidificat et pullificat in
 eodē loco iterū non omittit vt dicit Iero⁹.
 Itē stulte est curiosa Nam sedens sup ar
 boē circūspicit. et ad quā partē velit tendere
 deliberans. collū vndiq; circūflectit. sed sepe
 dū de volatu de libat ante q̄ accipiat volatū
 sagitta eū t̄nsuolat. et ideo p̄positū nō p̄ficit
 quia qd̄ diucius fieri p̄posuit in tpe oꝝtuo
 non p̄fecit vt dicit greg. Itē vt dicit in
 dieb. p̄ticularibus Caro colūmbina dura est
 ad digerendū et viscosa vnde grossū dat nu
 trimentū maxime caro pullialoꝝ. sed q̄ w
 late incipiunt racione motus et laboris mul
 tum amittit de illa gūitate et sic caro leuoz
 et acceptabilioꝝ ad digerendū. q̄to autē ve
 rustioꝝ tanto durioꝝ et peioꝝ ad digerendū. et
 illa audabilius geneat corpi nutrimentū Itē
 columba alq̄n inuenit domita. que ad decep
 cione filuestriū est instructa. Nam filuestri
 bus se associans ad vethe eas duc. et vt cau
 ca⁹ eas decipiat cū illis intat auapis vethe

et inuolui se p̄mittit sub amicicie specie q̄si
 ad pascua eas allicit et sic pascendo ad la
 queū et interitū eas trahit Item in egipto et
 in hira instruit columba vt lē fit getula. et
 p̄uincie ad puincia internūcia. naturalit
 em̄ diligit locū et mansionē vbi primitus ē
 nutrita. et q̄niamq; defert ad longinquas
 partes semp̄ redit ad p̄pria si libertati ficit
 restituta Tali autē columbe caucius solet al
 ligat hā sub ascella qua dimissa eleuat se in
 aera et nunq̄ cessat donec ēdeat ad sue nati
 uitatis p̄ma loca. h̄ q̄n; agnosci⁹ ab hostibz
 et sagitta impediē et pro lris quas defert in
 terficiē et vulnerat et sic non sine piculo est
 baiula lē. quia frequent lā sic portata est
 causa vel occasio mortis sue.

De coturnicibus.

Coturnices sunt quedā auiculae quas
 greci cotigias vocant. eo qd̄ fecerūt
 in cotigia insula primo vise vt dicit
 ysid. Hec aues certa habent adueniendi tē
 p̄na. gregē faciunt et ducunt. accipitres timēt
 et q̄dū accipitres vidēt tam diu de terra nō
 surgunt. ideo etiā cotigometra dicitur. Vnt
 autē hec aues duces sicut et greges. Et ideo
 quia timent accipitres. cura est eis sollicitate
 duces per quos auēt p̄a discrimina ne ab
 accipitres rapiāt. Hec sola auis morbu cadu
 cū patit sicut et homo et etiā passer. Hare
 transiens cū lassat in aquā descendit et vnā
 alā erigens velū sibi facit. cibos gratissimos
 habet femina venenosa. p̄pter quas causas
 veteres eas vsci phibuerūt. Elleborus em̄ ē
 cibus coturnicū quī si ab animali in multa
 q̄titate sumat p̄nciosū est Nam cū anima
 lia latas habent venas p̄ quas defert sum⁹
 vt ellebori. cor subito infrigidat et mortificat.
 Coturnices autē venas habent strictas circa
 cor. et ideo sumus venenosus non habet libez
 transitū in stomacho remanet et ibi digerit
 et subtiliat vnde non ledunt. Coturnices
 autē vulgari sermone crebros vocamus a
 veloci cursu. citissime em̄ currunt super terrā
 spēm autem suā diligunt tales aues. et ideo
 vocisādo mutuo se requirūt vt dicit amb.

De ciconia.

Ciconia vel ybis est auis fluuialis
 que seipsam purgat vltro suo. q̄a
 q̄ ex ciboꝝ multitudine sentit se gra
 uata aquā marinā intra vltz. colligit quā
 per anū ad interioza infundit. que remolli
 endo cibi opacti duriciā et morbiando intel
 tina superflua eicit et emittit Hec etiā auis
 serpentū ouis vsciē. et eia gratissimā escā de
 ferens pullis vt dicit ysid. Et dicit ciconia

quasi ciconia quia equitate rostro quasi
 cum canna sonu facit ut dicit idem. Veris etiam e
 nuncia et in suo aditu predicat nouitate tps
 serpentibus est inimica rostro enim eos parit
 et interficit. et quibus deuorat et egreditur humana
 societate et frequentiam diligit. et ideo moficare
 super domos ab hoibus inhabitatas assuevit
 et nidu suu primu nisi fuerit coacta de facili
 non dimittit. sed in suo recessu extra hyema
 terra replet nidu suu et cum luto virgulas mudi
 et spinas copaginat ne alijs ventus tepstu
 osus ipsu in hieme deiciat aut dissoluat. In
 nidu aut suo in vire eundem locu optinet vel
 occupat. et ab alijs nidu occupare volentibus
 protegit et defendit. viuente feia. mas causa
 coitus cum alia se non associat. sed quod ad nidu
 et generacois affectu feie fide seruat in qua
 si masculus aliq casu adulteru cubitu pre
 senserit. vltia se cum non cohabitare. sed rostro si
 potest ea transuerberat atque necat ut dicit arif. Alij
 as quod in nido mas feia. non calcit et in cuba
 do super oua mas cum feia vices seruat. pullos
 suos miro affectu diligit et custodit et ex as
 fiduo cubitu super eos plumas pedit. pater quoniam
 est in pascuis mater in nido refoet. et eodiu
 quoniam reuertit mas euolat femina ad pascua et
 masculus nidu fouet ut dicit amb. Ciconie
 maria trisuolat et collecto agmine ad calidas
 regiones simul volant. In suo aut discessu
 comites habent comices que ipsas precedunt
 et quasi ciconijs ducatu prebent. extra aues
 infestas eis pro viribus se opponunt ut dicit
 in exameris. Quauis aut venenosa comedat
 ut tanas et serpentes et huiusmodi. venenu tamen
 natura earu non superat nec immutat. Ideo
 eis est refectio et nutrimentu. quod hominibus
 et multis alijs animalibus est venenu. vi enim
 caloris qui in eorum interioribus dicitur virtus
 veneni extinguitur et superat. A pullis suis in
 senectute pascunt. nam eximia illis circa filios
 est pietas. et ideo quoniam tempus expendunt in
 fetibus educandis. cum ipse a pullis suis vice
 reciproca nutriunt ut dicit amb. Cum vero
 pulli nascuntur. crura pedes et rostra habent ad
 modum nigri valde nigra. sed deponita statim
 nigredine. rubet. tanto plus incipiunt quanto
 rotundie plus senescunt.

De comice.

Comix est avis annosa que apud la
 tinos greco nomine appellat. quam
 aiunt augures hominum auias age
 infidiatu vias monstrare. futura predicare.
 sed magnu nephas est credere. quod deus scilia
 sua comico manifestet ut dicit ysid. Huius
 inter multa auspicia tribuunt ut etiam plu

uia s prestendunt vobis iuxta illud nunc
 comix pluuiam vocat improba voce. Est autem
 auis garrula et impia. et in colis ubi habitat
 nocua ut dicit idem. In nudis pascit et ve
 nenosis. diuissime viuit. extra senectute in
 pluma albescit. sed in carne intrinsecus quoto
 viuit diuicius plus dem pascit. Dulce pre ce
 teris animalibus odit. extra nidu et accipit
 affligit ut dicit ysid. Est enim auis improba
 a quile et alijs prede aubus importuna. nam
 aquila quam tangere foundat. garritu et vo
 latu insequit et infestat. h de sua improbitate
 non semp lucy portat. quia post longa aquile
 dissimulatione aliqui ab ea rostro preatit
 aut interficit. quoniam ei plus debito appropinqt
 De comice aut dicit in exameris. quod comices
 ciconias conduunt et dirigunt. et vult quibus
 bulda tuemis cum stipantibus. eis tuemati
 se adiungunt et extra alias aues ipsi ciconijs
 infestas dimicantes. proprijs periculis aliena
 bella suscipiunt. Cuius iudiciu est. quia in
 illo tps interu allo quo ciconie solent recedere
 non reperiunt in locis consuetis residere et quia
 cum vulnere reuertentes. manifesta quadam
 sanguinis voce ceterisq. indicijs. grauem se
 cer tamini ostendunt afflictu subisse. Item
 ibidem dicit quod admiranda est huius auis
 clemencia. Nam cum parentes per longeuam
 senectute plumaz regmine et alatu regmine
 nudari contingit. comices iuniores proprijs pe
 nis eos fouent. et collecto cibo pascunt. quoniam
 etiam parentes earu senescunt. eos fulcro
 alaz suaz subleuat et ad volandū excitat ut
 in pristinos vsus membra dilueta reuocent
 et reducant.

De coruo.

Corvus sicut corax a sono gutturis no
 men habet ut dicit ysid. Coruus pulloz
 oca suoz hiancia expicit quibus ab u
 prius non ministrat. nisi prius per pennatu
 nigredine proprij coloris similitudine recog
 noscat. Postquam vero nigrescere inspicit totis
 suis viribus deinceps eos pascit ut dicit idem
 ysid. Dicunt autem pulli coruoz voce celesti
 re. quod quodiu beneficio etatis non habent nigra
 plumas. non enim prius elcis scz cadaueribus
 fetidis sed voris celestis beneficio sustentan
 tur ut dicit augus. Petet enim coruus in ca
 daueribus mortuorum loca occulta ut dicit
 ysid. Et est auis clamosa et diuersas format
 voces. solus enim inter aues sexagintaquatuor
 habet vocis mutaciones ut dicit vulgencius
 Est etiam auis dolosa res furtiue subtrahens
 exponens in locis absconditis et abscondens.
 Est etiam imunda auis cadaueribus insidens et
 venenosis et rebus immundis ab u quecua

Lib. 12

Est scdm augures q̄dam vim presagij & di-
 uinacōis habens Et ideo apud gentiles cor-
 uus inter volucres fuit apollim consecratus
 vt dicit marci. De coruo aut dicit arif. li.
 vi. q̄ femine coruoz cubant sup oua sole & q̄
 masculi defert eis cibū & pullificat plures
 pullos & cubat diebus. xx. & dicit aliquos
 ppter multitudinē. quia aues que multos
 pullificant. aliquos edunt a se. Item dicit
 idem li. viij. Coruus niger pugnāt cū asino
 et tauro & volat sup ipsos et nocet eis paciē-
 do cū rostro & pūgit oculos ipsoz. Itē ibidē
 Coruus niger est amicus vulpis. & ppter hoc
 pugnāt cū acelon & alijs bestijs vt inuēt vul-
 pem. Item ibidē Coruū pugnāt pugna forti
 et porciunt se ad inimicū cū armis id est cū
 rostris vnguibus et alis suis. victus obedit
 victori victoria forti. Dicit arif. Itē sol⁹ cor-
 uus in medijs estiuis ferocibus & tra natura
 aliaz auū ouat et pullificat fet⁹ suos vñ p-
 troi. Coru⁹ maturis frugibus oua defert & c.

De cigno :

Cignus latine olx dicitur grece eo q̄
 totus albus sit in plumis suis Nulli
 em inueniunt cignū nigrū. Dicit autē
 grece totū dicitur latine vt dicit yhs. Cignus
 autē a canēdo est dicitur eo q̄ carminis dul-
 cedine modulatis vobus fingit. Ideo autē
 canit dulciter. quia collū longū & flexū h̄
 et necesse ē eructantē vocē per longū & flex-
 uosū iter varias reddere modulacōes. fere
 aut in y perboeis partibus precinētibz citha-
 redis cigni pullos euolat de nidis & apte ad
 modū canere vt dicit yhs. Scdm aut mar-
 et amb. Nante bonū presagiū euentus repu-
 tāt. q̄ cigni scz in nauigio obuiāt sicut ait
 Com⁹. Cignus in auspicijs semp letissim⁹
 ales. Hunc optant nauē. quia non se mer-
 git in vndis & ideo apollim fuit consecratus
 vt dicit mar. In alis aut maxima est forti-
 tudo Cignus qm̄ est in aere querit feminā
 et ei per aplexionē colli blandit. & quasi eā
 trahit ad se & iungit collū suū collo femine
 colligando. post coitū vero femina parit ma-
 rem & fugat ipsū. Balneat aut se masculus
 post coitū. similit feminā anteq̄ cibū sumat
 Instante autē morte penna infixa cerebro ca-
 nit et oia alioz animancū consuetudinē pro-
 gemitū cantū reddit vt dicit amb. Plumā
 habet candidissimā. oī nigredie vel colore ali-
 quo impm̄p̄tā. carnē vero habet nigrā & ad-
 di gerendū durā. rostrū cū quadā tuberosita-
 te visū ab olfactu & gustu distinguente collū
 habet intrinsecus valde nigrū. & interior de-
 laū cū quo collo in p̄fundū mersō cibū suū

querit & incidit. Dū sit inter pisces nutrit⁹
 ipsos non comedit. ideo si panis vel esca sibi
 piecta fuerit. piscibus ipsū sequentibus ipse
 cedit. de herbis & radicibus victū suū querit
Pedes habet nigros. largos & clausos nata-
 cioni valde aptos quoz vno vtiē pro remo
 in natando alio pro gubernaculo se regendo
Stagna & lacus inhabitat. et secus aquas
 nidificat. vbi super pauca ligna diecta super
 oua cubat & pullificat. pullos sollicitē nutrit
 et educat et eos rostro alis & fibulo p̄tegit
 et defendat. & si q̄s adūsus eos appropm̄queit
 int pullos & a p̄p̄m̄q̄tibz opponē se & in t̄p̄o-
 nē nō cessat. Auis ē magne carnositatis et
 p̄derositatis corpis. & id q̄ere diligit & raro
 volat. volāt aut cigni siluestres volatu forti
 collis extensis & pedibus ad posterius applica-
 tis sed non sūt tam magni corpis nec tante
 pinguedinis sicut sunt domiti qui iuxta ho-
 minū habitacula sūt nutriti vt dicit marci.

De culice :

Culice ē musca modica a baculo dic-
 ta. eo q̄ sanguinē suggit. habet aut
 in ore fistulā ad modū stimuli qua
 carnē terebrat vt sanguinē bibat vt dicit
 yhs. Reputat aut int volatilia sicut & apis
 cū tñ corpus vermīs habeat plures pedes ha-
 bentis. eo q̄ alas habeat quibus volat. Ge-
 nerat aut ex vaporibus putridis de cauae
 ribus ac palustribus locis et corruptis gene-
 ratis ex continua alarū replicata p̄ssione in
 aere strepitū generat & quasi stridet super ca-
 dauera & vlcerā libentē residet. equis & vlcerō-
 sis valde nocet. strepitu & mōsu dormientes
 infestat & a requie eos arceat. de nocte mapi-
 me circumvolat et mēbra quibus infidet tere-
 brat atq; mordet. Incipit est. quia lumen
 libenter videt. vnde minus caute in candelā
 vel in ignē irruens. se ob auiditatē luminis
 videndi obuere sepe solet. hyrūdīmbz pas-
 cendis sūme valet. culicēs em̄ mare voli tan-
 tes ab hyrūdīmbz que vnānan⁹ muscas in
 aere p̄ceda gratissimā reputat. Dicitur aut
 culices scimiphes id est musce minutissime h̄
 aculeis p̄molestē. cines em̄ grece musca di-
 citur latine. vnde & dicitur cinomia musca can-
 na & huōi muscis terra egipcioz passa est
 vt dicit yhs. Est aut cinomia genus pessimū
 muscarū magni corpis & lati ventris respec-
 tu muscarū aliaz & p̄uū volatus. sed magne
 tenacitatis & adherencie in mēbris animan-
 cū in quibus infidet. In villis em̄ et pilis
 animalū & maxime canū se immergit. & ibi
 se occultans suggit sanguinē atq; bibit in
 tantū q̄ carnē vlcemat & corrodit vt patet in

antiquorum canu auribus quas concordant et
vicerant tales mulce. unde non est miru si
tales mulce sint multu fetide que ex ta feti-
dis et corruptis humoribus sunt nutrita.

De cicada.

Cicada a canendo est dicta. eo quod
in epiguo guttate suo dulcem facit
melodiā vel mīā facit antilenā vt
dicit in epameron. Hec in medio estu quādo
arbitra meridianis caloribus rumpit. tanto
canū resonat clariorē q̄to spiritū aerū tunc
typis attrahit puriorē. deinde si quis cicadas
piundat oleo statū necant. eo q̄ obstructis
poris spiritū aerū haurire non valent. sed
si quis statū hīs acetū sup̄fundat. illico reu-
uicunt. eo q̄ vis acetū aperit poros quī ex
olei obstructiōe obstruebant vt dicit amb.

De fenice.

Fenice vnica dicit esse auis. et in toto
orbe terrarū singularis vñ et laici mīā.
Vnde et apud arabes vbi nasci fenix
id est singularis nuncupa vt dicit yfīb. De
hac aue dicit p̄b̄s q̄ fenix est auis sine pari
vniuers. ecc. vel quingentis annis. quibus
completis cū suū sentiat defectū nidū facit ex
lignis aromaticis et multū hāris q̄ in estate
ex fetore solis flante fauonio accenduntur
quibus iam accensis sponte nidū ingredit.
et ibiōe inter ligna ardentia incinet. ex q̄
cinere infra tridū quidā v̄mīal nasci qui
paulatū plumas recipiēs i volucē reformat.
Idem dicit amb. in epamerō. de fenice hu-
more siue cinere nouus surgit. paulatimq̄
adolecit. et p̄c̄. in t̄pis alarū induit remigia
atq̄ in auis ip̄ciem cōparat. Est autē auis
pulcherrima. pauonū i plumis similima so-
litudinē diligens. granis et fructibus mūdīs
cibū querens. de q̄ narrat alau. q̄ cū omnia
summus pontifex in elio poli ciuitate egypti
templū ad similitudinē templi ierosolimoꝝ
edificasset. p̄mo die azimoz cū multa ligna
aromatica sup̄ altare cōregasset et ignē ad
offerendū sacrificiū succēdisset. descendit in
mediū roq̄ talis auis que in igne sacrificij
statū in cinere ē redacta. remanēte autē cinē
et cū diligēcia custodito de p̄cepto sacerdotis
et reseruato infra tridū quidā vermīculus
de predicto cinē ē creatus qui tandē recipiēs
formā auis ad solitudinē euolauit.

De grue.

Grus de propria voce nomen accepit
tali em̄ voce sonat vt dicit yfīb. Est
autē auis alarū magnarū et fortis
volatus. aeris alta pretens vt videat quas
velit p̄gere regiones vt dicit in epamerō. Est

ei auis diligēs suā sp̄m et in societate viuēs
habens regē et ordie litterato volās vt dicit
amb. Ductor autē agminis quasi instigādo
et arguēdo voce ad rectos volat. cogit agmē
et si forte naucescat succedit alia grus que
supplet idē officiū. Grues autē voce p̄conia
terra p̄tūt vt q̄scent et cū seceēt ad custo-
diam sui vigilias ordmant vt alie securius
oquiescāt. Viles autē super vnū crus stant
directe et lapillū tenēt in pede altero a terra
suspecto ul' eleuato vt si casu aliq̄ dormierit p̄
casū lapilli exciteēt vt dicit arif. Itē sūt grues
in iuuentute cinere coloris. sed in senectute
q̄to diu ius viuūt tanto plus nigrescūt. et si
que illarū a societate oberauerint vāfēndo
p̄ditas socias aduocāt et requiēt. Grues etiā
quī sup̄ se venientē herodū vel accipitē p̄-
cipiūt rostra sua sup̄ius erigūt et put possūt
cū rostri acumine se defendūt. De gallo

OAllus a castitate est vocatus. Inter
ceteras enim aues huic soli testiculi
abscedunt. veteres ei abscessos gallos
gallos vocauerūt vt dicit yfīb. De gallo dicit
p̄b̄s. xxix. li. ca. iij. Carnes galloꝝ crude et
calide a p̄p̄site sup̄ in osium serpentis demūt
venenū. Et ad idē valet cerebꝝ in potu
sumptū. Si quis eius pinguedine vel vitello
munctus fuerit. a pantheis et leonibus tutus
erit. Si auro liquefactū ossa galloꝝ vel gal-
linarū cōmiscēt. cōsumūt illū in se. vñ et os
gallinaceum auri est venenū. et hoc est mirū.
Gallus itaq̄ ē auis calide et h̄ce opleriōis
et ideo multū habet audacie et animositatis
p̄pter quod a tra suos aduersarios pro suis
v̄p̄. v̄. audaciter pugnat. et rostro ac cal-
caribus aduersariū impetit et lacemat. optē a
victoria statū canat. anteq̄ autē canat. alis
se vebeat et seipsū feriet ad cācandū redit
ap̄ciōrē. In p̄fundi v̄. h̄. noctis. cantū
solet emittē. clariōrē et valenciōrē. h̄ circa
tempus matutinū voce format leuōrē. vt
dicit amb. cristā tubā gestat in capite pro
corona qua amissa p̄dit audaciā et ad ag-
grediendū aduersariū ipsū efficit segmōrē.
zelat et diligit v̄p̄. suos suū. et inuēto cibo voce
quadā eas conuocat et sibi subtrahit vt eas
reficiat at; p̄. p̄. xē et tenet. cō. quā
plus diligit. seū quietis gracia v̄. col-
locat. et ipsū p̄. cō. se plus affectat
de mane cū ad pastū euolauerit. latus suū
lateri ipsius primo applicat et per quosdam
nudos ipsam ad sui copulā allicit et inuētat
et pro ipsa tanq̄ zelotipus specialiter pug-
et appropinquātes gallos rostro et calcaribus
a se fugat. rostro in pugnando terrā patit

Lib 12

et plumas circa collū erigit. ut se audacem faciat et penas aude quāti potest sursum ac deorsum eleuat ut sic apci ad plū se accin gat. lapidem preciosum nomine alleccticiū calcedonio similem gignit et porcat quomā tacione lapidis vt credūt qdam leo timet et abhorret et maxime si fuerit albus. albū em collū leo foumibat vt dicit ph⁹. rostro et pedibus uictū queit paleam et puluerem sulcat et reifat et in vento grano ad gallinas uicifent et eas uocat. timet etiā gallus aqlā et accipitrē pdonez terre. quia tales prede a ues wlucitibz in terra deambulātibz infidi ant et ideo cum gallus sit ualde acuti uisus vniū oculum p uictū qendo infit⁹ de pmit et aliū sursum ad aera digit ut aduentū aqlē vel accipitris p̄caueat. qm cū ueniētē a remo tis uiderit statim ad gallinas uicifent et fu giens in domibz rupibus ac sepibz se occul tat ut dicit idē. **De crepit⁹** etiā gallus ouat in ultima senectute et facit quedam oua pua multū rotunda et qh liuida vel crocea ex qbz si ab aliquo uenē uenenofo i diebz amicta ribz foueant. basilif⁹ p̄caet ut dicit be de gallis dicit est. galli iuueues duriores sūt ad bigendū minoris qz humiditatis quā gallina. caro eoz qdbam vitrofitatis habet. **Sed qñ coquit soluit tunc.** vnde h⁹ gal lus pietis in xioibz de semie croci orēhis et polipodio impleat et q. v. libris aq coqē do nec aq fetē cōliat fit vti⁹ m⁹ colericiā haben tibo passi onē. viscosos et fleumaticos pigat hūores. melācolia paciētibz subuenit. gressā stomachi ventositatē excludit. dolorē miti gat. timo tē et dolorē alciarū curat. valet cō tra arantice febris prolixitatē vt dicit idem

De gallo

Gallus gallinacius est gallus qui p̄ ter abscisionem testicularū efficiat. more em alicorū animalū castitatorū totus in oplexione mutat. cristā em perdit audaciam deponit uicē et cū amittit. in ter hors noctis nō discernit. alis nō se parit nec ad pugnā se accingit sup oua aliena cū bat ac si esset gallia officū femine assūens pullos alienos nutrit et circūduat. uicē etiā galline similat et crociatō uicē rauda pul los uocat gallinis se asso cians cū eis cap escā comedit et deuorat. **Sed eas nō reficit nec impugnat. cū eis impinguat.** **Sed eas si ipinguat.** Est autem gallinacius timidioris animi q̄ gallus et carnis hūidioris et molli oris et pinguedinis maioris ac plume lapi oris cuius pedes qñqz frangūt vt cibare su per oua cogant au⁹ calcaria vel hebrantē vel

abunt. cuius pedes colligant post impingua tionē et de p̄sso capite ad terā ad forū erec tis pedibus deportat. **De gallo tamē castitator dicit ost. carnes in quid castitator galli omnū uolatiliū carnis sūt ueniētices. laudabili us em generant nutrimentum et sanguinem meliorem cerebella eoz cerebellis auū aliarū sunt ytilioza**

De gallina

Gallina est a gallo dicta sicut a leonē dicta est leena au⁹ mēbra vt qdā fe rūt si cū auro liquecētē misceant osunne vt dicit ph⁹. est autē in te ouacōis et pullificacionis et multe ouant sine coitu ut dicit arist. li. vi. et dicit oua uenti et sūt alijs ouis insipidiora et illaudabiliora et quedam galline sepe faciūt gemellos et vni⁹ genello ori est puus et qñqz mōstruosus postq̄ autē cubant sup oua sua p. iij. dies statū apparet signa pulli et eit hoc in maioribz post plūes dies. et in minoribz post pauciores et gñaf pullus ex albumine et nutrit ex uitello vt dicit idem. galline etiā que nimis ouant nō sunt longe uite. **Sed cito moriūt.** vt dicit li. vi. alias uero galline appetates omnibus sex notat tagit glosa. sup. math. xvij. vbi dicit gallina est auis pia cū pullos nā pul los sup ala fouet et tra miluū tuē de dolore filioz egrotat et plūmā deponit plus pullos quā se pasit et faciat et ipsos in uento cū o gregat atqz uocat pro pulloz de fensione foricori se opponit et etiā hominē impugnat. pullos dispersos agregat atqz uocat et ne aniso vel miluo rapiant eos sub alay tegmie p̄tegit et defendat plumaz hispiditate et w as raudēdie affectū cū pulliculos maifestat

De guphe

Guphes inter uolatilia recitatur. deu. triij et dicit ibi. glo. q. guphes est quadrupes capite et alis aqlē simil et reliqz corpore simil ē leom et habitat in ypto reis mōtibz. eqs et homibz maxime ē in fese in mdo suo reponit lapidē smaragdū contra uenenoza animalia montis

De herodio

Herodius est auis regia p̄de aūda et manu gestans assueta. est autē auis animosa ad modū accipitris pauce qdam carnis respectu corpis sui et est multe plumositas et ideo leuissimi est uolat⁹ q̄a pay est in eo qz aggrauat et multū qz erigit atqz leuat ut dicit grego. et ideo dissimilis est strucioni in audacia et uicē q̄ius ei simi lis fit in penna et varia in colore. **Herodius autē magne est animositatis acutissimi pec totis et fortis ynguū et plus ledit p̄dā sup**

ipsam irruendo pectori q̄ rostro siue ynque
Cantē autē est animositatis q̄ si p̄mo vel
ij̄ impetu p̄bā nō accipit q̄si vindictā de se
p̄tēt. Vñ si filuestris est illo die uir p̄bā
querit. Si uero domesticus q̄si p̄e uerēdicia
euagat p̄ aera et ad manū gestantis de fa-
cili tunc nō redit. tunc em̄ victū et q̄si de ge-
nerem se estimat q̄ do de uoluce quā impetit
non triumphat vt dicit greg. Nec auis a
vulgo falco nūcupat siue filia vt dicit glosa
super ps. Et est auis que inter omnes p̄ede
uolucres habet affectum pium et animū circa
pulos siat dicitur in examerō. Eodem inqt
sedulitatis officio quo p̄rios fetus pascat
pari subministrāone pullū ab aquila abiec-
tam siue non agnū suscipit atq; nutrit. ca-
bauer fugit nec in famis rehemencia putri-
das carnes tangit sed laboris paries absti-
nēdo expectat quousq; p̄bā sibi cogit
am inueniat quam acquirat vt dicit greg.

De hyrūdie.

Hyrūdie q̄ ab erūdo ab aere ē dā eo
q̄ alios nō sumat refides h̄ vt edat
in aere abū caput vt dicit p̄. Est em̄ auis
uāfem p̄ tortuosos vrbes et circuitus vaga
In nidis astrūdis et pullis educādis soli-
cita vt dicit idē in nidis q̄ astrūdis est su-
me solerē. vix em̄ ad hoc faciēdū sufficiat
humana industria de quā materia q̄d facit
hyrūdo solo rostro de argilla. Hyrūdo ita ē
auis valde p̄nosa nix agilitatis et celo-
cissimi uolatus et ideo a ceteris auibus non
impetit nec vnq̄ aliam p̄bā. Maria t̄m
uolat ad regiones calidiores in q̄bo credit p̄
hyemē amozari. certa custodit t̄pa aduētū
sui et exē. auis aduētū indicū ē uis et testi-
moniū instāris seruitutis estiuālis vt dicit
amb. De hyrūdie dicit ar. li. vi. auis agref-
tis nō coit in āno neq; ouat nisi semel p̄ter
hyrūdie q̄ bis ouat h̄ p̄ma oua aliq̄n corū
p̄uē p̄ter hyemē oua uero p̄teriora a p̄le-
tē et faciūt pullos. Itē dicit ibidē auis q̄ ome-
dūt carnē nō ouat bis p̄ter hyrūdie ē q̄ ali-
q̄si bis pullificat. Itē ibidē si q̄s ceauērit pul-
los hyrūdinū uicē oculus eoz. q̄t em̄ her-
bā q̄ dicit celiidonia auis succo linit oculos
filiorū et sic eoz oculi sanitati p̄stine t̄stus
antē vt dicit inacro. Item in v̄reō hyrūdis
iuemūt duo lapilli q̄ vn⁹ est albidus et di-
cūt femine⁹ alter h̄o rube⁹ et dicit masculin⁹
q̄ maioris ē v̄utis q̄ alio h̄i lapilli diantē
celidoniū et sunt p̄ciosi maxime quando ex-
trahuntur de pullo antēq̄ tangat terram vt
dicit in lapidario. vbi eoz v̄utes de scribūt
q̄ vt dicit ostē sanguis de dextra ala extinet⁹

oculis medet. sicut sanguis colūbe finis ei⁹
valde est calidus et v̄tūus siue corrosiuus
et ideo oculis ē nociuus. Instruit autē hyrūdo
pulos suos eicere sterora extra nidū. sūt at
hyrūdinū duo genera. quedā em̄ sūt maioreis
corpis dorsum habentes nigri p̄ctus rubeū
et ventē albū. et hęc diligūt humanā soci-
etate. Vñ de in domib⁹ hominū nidificāt. Alie
sūt minoris corpis nigri habentes p̄ctus et
nidificant in ripariū forāmb⁹ iuxta aq̄. S;
tam libe q̄ ille in terra nidificant siue argilla
et v̄tūsq; cauda ad modū forp̄cis b̄iure-
cata. Item hyrūdinū uero dicit esse vnum
genus q̄d timent alie eciam aues aquila et
accipiter et fugiūt illā hyrūdie t̄q̄ hostē
nec audēt sup̄ p̄dam illa visa irruere. t̄ent
em̄ morsū eius quia forsā venenōsus ē vt
dicit p̄. pugnāt autē hyrūdines oia pas-
seres mīdos earum submīrantes et morsū ac
ynquib⁹ fugant eos de nidis suis

De kalabrio.

Kalabrio scūdū p̄m ē albi coloris
nullā habens p̄tem nigredinis auis
pars inferior femoris ipsius purgat
caliginē oculorū auis natura est talis q̄ q̄
aliq̄s graui de t̄nef infirmitate. Si egritudo
fuerit ad mortē kalabrinus autē facit suam
a sic egrotante et sine dubio tunc morit h̄o
Si autē infirmus debet oualescere. kalabrio
figit v̄sū in ipsum et intendit in eum quasi
applaudens ei. differt autē kalabrio ab a
v̄mala q̄ dicit kalabrio q̄ est auis sonora
et canora sicut merula. vt dicit glo. sup̄ deu-
p̄. vbi dicit differt kalabrio a kalabrio t̄

De laro.

Larus est auis q̄ in terra q̄ in aq̄s
habicans. Vñ de in auroa scribitur
larus est flumis habitator et incolā
terre. sic natat vt piscis sic uolat instar auis

De locusta.

Locusta est dicta eo q̄ p̄dib⁹ sit lō-
ga vt hasta et ideo greci eam has-
tagiō vocāt vt dicit p̄. Locuste regē
nō habēt et t̄ordinatē egrediūt p̄t mas-
suas vt dicit p̄. p̄. mutuo se deuorat. nam
maiores mīores comedūt et māduāt i etate
appaēt. i hyeme v̄o latēt. lōgiora h̄nt crura
postiora q̄ anteriora et dicit glo. sup̄ iohel. p̄
ē athelabo et p̄ crescētib⁹ alis fit locusta et
p̄ledit i iuētute q̄ ē athelabo q̄ i senec-
tute q̄ ē locustaros h̄ q̄d sagulū et p̄anda a
culeū h̄. crura sūt t̄plicata et se t̄plexa ḡmā
arbor et h̄bay radicit⁹ comedūt et comedūt. a
vento australi ḡnant et ad uolandū uolant
In vento autē septentrionali moriuntur.

In saliendo locusta se erigit. et in erigendo ca-
dit. flozibus amigdalis impingunt locustae.
Locusta insuper tota pro maiori parte in ven-
tre consistit et ideo insatiabilis est. vnicuique habet
intestinum quod fame et inmundicia est semper re-
pletum. sed quod diu vivit semper esurit. et si quid
invenit videtur comedere non desistit. Hic
dicitur frigare quasi morietur et asopit. hoc calore sol-
te auiscit ex cuius stercore vermes nascuntur.

De mergulo.

Mergulus ab assiduitate mergendi
nomen sumpsit. sepe enim dimisso in
profundum capite. auras signa sub flu-
ctibus colligit ante venientem equoriam tempest-
tatem cum clamore litus petit. Nam in pelago
gravissimam tempestatem futuram esse certissimum
est. quoniam muguli fugiunt ab litore cum clamore ut
dicitur ysidorus. Mergulus in arundinetis super
paucis ligna edificat et mirum quodam affectu
nature puliciculos nutrit et educat. qui mor-
tati matrem sequuntur et varias pelagi undas
ascendere et descendere non verentur. vermes
aquatiles et pisciculos ad sui ventris faciendum
ingluviam venant. In hyeme propter paucitatem
motus impingunt. In estate autem propter vo-
latus libertatem carnibus et pinguedine depau-
perant. quoniam ab aere rapace persequuntur. ad aquam
refugientes mercurii beneficio liberantur.

De miluo.

Milvus mollis est volatu et viribus
unde miluus quasi mollis volans est
dictus. Nam leui pennam et quasi imo-
bili super aera feret et vix leui tactu aere in vo-
lando mouere videtur. Est autem avis paciens
laboris. et ideo arduos in scapulis suis susci-
pit et ne per longa itinera spacia fatigati de-
ficiant a partibus hispanie secum duant ut di-
citur ysidorus. Est autem avis rapax et audax in mi-
nimis. sed timidus est in magnis. Nam vo-
lucres siluestres inuadere non audent. domes-
ticis insidiari non timet. pullis etiam insidiat
ut eos rapiat et quasi incautos repererat. Ita
eos necat. cadaveribus et imundis vescitur. et pro-
modico ventris pastu circa ethera circumferet.
A nullo impeditur. et a minore se propter ipsius
pusillanimitatem et segnitiam superat. Et miluus
in iuuentute ab alijs preda auibus non videtur
differre. sed quanto diucius vivit tanto sua na-
tura de genere plus ostendit. Quoddam ei gen-
dit milui qui in principio aues rapit. erentem
animalium deinde comedit. tandem vix muscas
et vermiculos accipit ut dicitur aris. ultimo
fame perit. Est autem avis impia circa pul-
los suos sicut et vulf. dolet enim quoniam videt eos
impinguari et ut macrescat rostro eos pau-

tie et subtrahit eis cibum. vixit hic quoniam famis
nunciata. Nam quoniam esurit vixit quoniam cibum querit.

De mecticozace.

Mecticozace est noctis cornus sic dicitur
deo quod noctem amat. quia de nocte vo-
lans cibum querit et querendo clami-
tat cuius clamor est volucris odiosus ut
dicitur ysidorus. Est autem avis lucifuga. et sole videtur
non potest sepulchra et loca mortuorum inhabi-
tat et frequenter in parietibus. et in locis ter-
mosis nidificat. oua columbarum et monedu-
larum frangit et deuorat et cum eis pugnat. Nec
dicitur noctua quasi de nocte acute tuens. de
nocte autem videtur. exorto autem splendore solis eius
visus hebetur. hanc insulam cretensem non habet et si
venit aliunde statim morietur ut dicitur ysidorus.

De onocrotalio.

Onocrotalio est avis in aqua sonitum
faciens. In faucibus autem habet quosdam
folliculos in quibus primo cibum re-
cipit. et receptum in secundum ventrem mittit. duos
ei habet ventros in uno tantum cibaria recipit
in alio tantum decoquit et digerit. sed primus
pro vesicula gutturis reputatur. Unde dicitur ysidorus.
Onocrotalio avis dicitur grece cum longo rostro.
Et sunt duo genera. vnum aquatile et aliud
solitudinis. Qui autem in aquis manet. est avis
valde gulosa. que rostrum in aqua mergens
horridum sonum facit. Procipue autem insidiat
auguillis. et predam quam accipit subito deglu-
cies in alium mittit. deinde ruminat et fauces
mouet. ac si cibum in ore receptum in ore adhuc
teneret. Nec in litore quiescens. rostrum suum
semper sursum erigit. et hic ipsius acumine con-
tra insulam accipitris se premunit ut securi-
us dormire possit ut dicitur ysidorus.

De pellicano.

Pellicanus est avis que in leuit. xi.
et deut. xliij. propheta nuncupatur. Et
est avis egipcia habitans in solitudi-
ne iuxta Nilum. Inter volucres autem secundum legem
immundas in leuit. numeratur. Sunt autem duo
genera huius avis. vnum in aquis in habitans
et eius esca sunt pisces. aliud est in terra ha-
bitans solitudinem diligens. cuius cibum sunt
animalia venenosa ut lacerte et huiusmodi. Om-
nia que pellicanus comedit primo pede in aquam
tingit et intinctum quasi cum manu pede cui ap-
plicat et apponit. Solus pellicanus inter aues
pede preter profectum pede vix loco manet. De
pellicano quoque dicitur glosa super psalmum. Et idem
dicitur psalmus. per hec verba. pellicanus inquit est
nimis amator filiorum suorum. Cum enim genuit na-
tos et incipit crescere parentes suos in faciem
pauciant. propter quod ipsos mater repercutit et

occidit. tercio vero die mater se in costa vsq
ad effusionē sanguinis putat & alidū san-
guinē sup corpa mortuoz filioz post offūdit
ex cuius virtute pullus prius mortuus reu-
uiscit. Et glosa sup loū illū psalmi factus
sū hant pellican⁹ &c. Pellicanus dicit rostro
occidere pullos. & in triduo lugē & tunc san-
guinē suū sup eos fūdere & sic illos viuificat
Aliā causā mortis pulloz pellicani assignat
magist' iacoby de vitriaco in li. de mirabilibz
orientaliū regiōnū. Est inquit in egipto auis
que vocat pellicanus magna & alax & marie
maciei. quia quicquid de glutit cro emittit
per fecesū. lubricū em̄ habet intestinū. et iō
vsq; ad plenā incorpationē neq; tenet cibū
Hanc aut naturalit' obit serpens. ppter qd
serpens dū pro pastu mater exit midū rēps
per arbores pūgit & interficit pullos suos sup
quos mater rediēs lugē per tridū fert. de in
in pectore se vulnear et sanguinē super eos
respergēs eos a morte suscitāt. Ex sanguine
vō copiosi sic effuso debilitat' mē vñ & pulli
eogunt epice pro cibo quoz quōdam naturali
affectu matre debilitatē patiūt. quōdā vero
degeneres sunt. de matre penitus nullā aīā
gerunt. Quod diligentius aduertens ma-
ter. receptis vitibus filios se palcentes re-
fouet et diligit. alios vero tanq; ignobiles
et ingratos a se vicit & seum cōmanens aut
vūere non permittit.

De pedice.

Pedix a voce nomen habet vt dicit
yhd. Est auis imunda. nā mascul⁹
in masculū dīurgit & obliuiscit' ser-
preceps libido vt dicit yhd. Adeo aut ē fraus
dulenta vt aliena oua diripiens foueat ea
sic subtracta. sed hec fraus fructū non habz
quā cū pulli vō audierint ppe genitricis
naturali quodā affectu matre pcatuā que
eos foueat dereliquit & ad illā que genuit
reuertitur vt dicit yhd. pitee et amb. Non
aut laborant in cubando & ouando hant alie
aues hant dicit arif. Alie inquit aues gene-
rant leuiter hant pedices. & mater pedicis
volat in circuitu venatoris quousq; fugiant
pulli sui. & post fugā pulloz fugit & ipsa ma-
ter et clamat pullos suos. cuius pulli mor-
nati sequunt' matre & statim querunt cibū
Est aut pedix pauca pennositas et multe
carnis. ideo debilis est volatus. & in volando
pax a terra se erigit statū post paululū terra
petit. in tantū miū timet et fugit. qd qd diu
videt ipsum in aera a terra non recedit. ad
sonitū vero cāpanule fugiēs circa terrā atēz
sciat in rethe vel in laqueū se imittit. **Plū.**

dicit li. xxix. ca. vi. Fel perbiā dī equo pō
dere mellis multū clarificat visū vnde et in
piride argentea debet reservari. Oua eoz in
vase exeo tecta valēt cū melle vlcetibz oclōz

De pauone.

Pauo a sono vocis nomen habet. an-
taro est tam dura vt vir putredine
senciat nec facile coquit vt dicit yhd.
vūit aut pauo fm arif. pp. annis et pulli
fiat in fine trium annoz. deinde colorantur
eius ale. Cubat aut oua sua. xxx. diebus et
modicū plus. deinde scinduntur teste & non
pullificat nisi semel in anno & ponit. xij. oua
aut parū min⁹. & dicit plumas suas cū pma
arboe eiciente folia sua. & tunc primo nasci-
pluma cū arboes incipiunt foliiferae. Est ei
aūz non diligens fetum suū. persequit' em̄
masculus femina et oua femine inuestigat
vt frāgat ea vt sic sue luxurie magis vacet
quod timens femina. sollicitē abscondit ea
ne ab eo valeat de facili inueniri. Dabet aut
pauo vt ait caput infirmū & de forme quasi
serpentinū et tū cristatū inessū simplicē et
oculū. collū modicū & erectū. pectus saphi-
reū. caudā oculatā. mira pulchritudine dīf-
tinctā & cōnatā. habet pedes deformissimos
et rugosos. pennaz suaz admians pulchri-
tudine erigit eas & ad modū rote siue circuli
per gū capitis circūponit. videns aut pedū
suoz deformitatē quasi erubescit & velut nō
attendens pōdictā pennatū pulchritudine
eas subito deprimit ac submitit. vocem hz
terribilē vt ait quidā. vōe habet demonis
caput serpentis. passū latromis &c. **Plim⁹**
em̄ li. xxix. ca. vi. dicit qd pauo esorbet finū
suū inuidens hominū vtilitati. valde enim
medicinale est sed raro inueniē.

De passeribus.

Passeres sūt minuta volatilia a pu-
tate sic vocata vt dicit yhd. Est aut
auis passer instabil' & garrula in-
hominū habitacula mōsticans. Auis hquidē
est mulū calida & libidinosa vnde eius caro
frequenter in cibū sūpta. ē libidis excitā
vt dicit ost. Multe ē ouacōis & pullificacōis
et magne solecie in educādo pullos suos &
nutriendo. In seno et in plumis nidificat et
nidum suū a stercore mundū seruat. & ideo
pulloz stercore extra nidū eicit. et ad eicie-
dū eos cogit. Anais et vermibus & musc. s
eos pascit. femina venenosa vt iusquāam
sine lesione vō edit. & lepā & mōbū caduā
aliqui sustinet et maritū. & seia duca vūit
q; masculus & masculus zelat pro vxore sua
et pro ea pugnare consuevit vt dicit arif.

mustelā timet et obit et clamādo ac vociferādo p̄sentā eius p̄dit p̄ nidis p̄rūdīnū occu p̄ābis eis rostro moribz se opponit suā sp̄z diligit et pullos ab illis derelictis aliquo ca su recolligit tāq̄ p̄pos atq; nutrit. et si cōfī gat aliq̄ laq̄o vl aliq̄ alio modo dephēdi clamitat pro adiutorio et vociferat cui cōpa ciēs passerū multitudine mutuo se ouocat et vt capū liberēt accelerat et p̄ uiribz festinant

De strucone

Strucone a greco vocabulo nomē sup̄ fit vt dicit ysid. eo q̄ corp⁹ anima lis habeat p̄mas tamē habeat vt a uis habet etiā duos pedes et rostro. sicut vo lueris. Sed p̄ter pondē rostratē sui corpis cū aūto in aera non leuat. ouat etiā sicut auis. sed oua sua fouere negligit. q̄ p̄iecta i aera fetu puluis amānt vt dicit ysid. de strucone autē dicit arist. strucone autē inquit in creatiōe assimulat aui quo ad quāt qua drupedi. quia in aera nō leuat. ale em̄ eius n̄ sunt ouemētes volatū. Sed creatio eoz ē tenuis sicut creatio pili. et q̄a est sicut auis multas plumas habet in inferiori p̄te corpis. et habet pedes duos sicut volūces et vngues scissos sicut sūt vngule q̄drupedis et causa il lius est quia magnitudo corpis eius assimu lat q̄drupedi et nō aui. tāte em̄ caliditatis ē q̄ feruēt de glutit digerit et osunt et fm̄ auiē natua que in om̄ibz est p̄uāda dedit ei face re oua magna et durissime teste vt aera eoz gñationē occupatus calx tempore et si ni mis iētus caloz esset causa q̄e cici⁹ morerēt. Alias autē struconis p̄petates tāgit bea⁹ ggo. sup̄ iob. p̄p̄. vbi dicit p̄na struconi s̄ humilis p̄ne herodij in colze sed nō in vtu te. p̄ne autē similitudinē habet. Sed wla tus celeritate caret ad volatū alis erigit sed tamē a terra in alū s̄llatenus se suspendit. raris p̄nis induit et in magno corpe gñat. Itē q̄ndo ve nit tēpus vt oua pariat. ad stel las q̄ vocāt v̄gilie siue pliaes oculos leuat nō em̄ oua ponit nisi q̄ndo illa ostellatio ori tur vel ascendit. cum em̄ viderit stellā circa mēsem unij arenā fodit et ibi ponit oua sua ponit oua sua q̄ sabulo coo perit atq; tegit. Cū autē ea ibi reliq̄rit statim obliuiscit vbi ea posuit et nūq̄ vltorius ad ea redit. Sed calefacta arena solis feruore abscondita oua excoquit et in ipsis pulliculos p̄ceat et pdu cit. cum autē fracta testa pulliculus eductus fuerit. cūc p̄mo mat̄ ipm̄ recolligit atq; nutrit et quē in ouo cōsp̄lat egressū de ouo recong noscit et ideo dicit ad b̄tm̄ iob. Induratur ad filios suos q̄n̄ nō sint sui. Itē strucone

trahit equū odit et iētū ei ostendit q̄ equū sine terrore videre non possit et si discuerit equ⁹ ota eum q̄n̄ cōtra hostē alas erigit ala rū cōtione ipsum ad fugam cogit

De turture

Turtur autem a voce vocatur. auis sim plex est vt colūba. sed lōze disp̄ari ter est pudica. Turtur autē auis casta ex mo bus appellatur eo q̄ comes sit castitatis. a misso em̄ pari suo alterius coplā; non requit Solitatie incedit memoz societatis p̄dit. s̄e per gemit. loca solitaria diligit et eligit. con sozia q; hominū valde fugit. ad oculos ta mē hominū et agros descendit. vbi quāt cibū vñ viuūt obiecto autē cibo iterū iuga mōcū et secreta nemorū p̄tere osucūt. vernali tpe aduenit. et nouitate instantis tēporis quāla uoce prodit. In hyeme vero deplūatur et tūc in triticis cōcauis se abscondit. ota estate ve ro et tēp⁹ vris relūtis plumis de locis abdi tis vbi latuerat exiens loca ad pullificāda o grua sibi quāt iter desos arborū ramos de li gnis duris et nodosis nidū cōstruit in q̄ oua cubat pullificat et pullos nutrit vt dicit aris. turtur ouat in uoce bis sed nō tercio nisi q̄n̄ oua p̄mo corrupūt et viuūt et cubat. p̄. v. an ms et nō descendit sup̄ rē fetidam neq; sup cadauere p̄terit cibū. mortuicino em̄ nō vici tur. sed pro suo et pullos victu pauula gra na quāt et in locis mundis recolligit vnde vi uūt alijs auibus vociferantibus gemit. sicut autem pulli eius calidi et humidi sicut et pulli columbini vt dicit constanti⁹. quod te statur grauitas ad volandum. Sed uolae in cipientes amittūt illam gñitatem fitq; caro eoz leuior et acceptabilior ad digerēdū sang uis enim ale dextre ei⁹ est medicinalis sicut sanguis hyrūdmis et columbe

De vulture

Vulture a uoce volatu nuncupat vt di cit ysid. magnitudine em̄ carnis p̄ci pites volatus nō habet. ho; quidem o cubitu debēt nō misceri et sine copula concipi gñare atq; gigni. natos q; eos de bent viuere. C. annis vt dicit ysid. hec auis est impia circa filios suos sicut et miluus. Si enim videt pullos suos impiguarū rostro et p̄dibz eos p̄cauit vt sic fiant ex dolore mor suum macillenti vt dicit plinius. Dicit etiā idem q̄ maxime viget sensus olfact⁹ in hac aue. vnde et sentiunt odore cadauera aremo tis ex istentes em̄ vltra mare sentiūt cadauera ex ista parte et cōuiso. vnde exercitū vulē sequitur vt hominū et equorū cadaueribus faciet. et ideo p̄m augures quādo oueniunt

et circūvolant simul multi vultures est situ
ti prelij presagū q uod aliquo sensu nature
oculto presenciant ad futurum De vulture
dicit arif. Vultur inquit pugnat cū herodis
et volat super ipsum q q̄do deuinct ipsū mo
ritur et cōmēdit carnem crudā. et i deo pug
nat contra alias aues ppter cibum Venat
autem a meridie vsq; ad noctem et ab ortu
solis vsq; ad tempus illud in silencio requi
escit. et q̄do senescit elongatur rostrū eius
superius et reuertatur in fine et moritur tan
dem fame vt dicit arif. ibidē hoc ei accide
re fm errorem antiq̄rum putatur aliquādo fu
isse homō et erat impius p̄reginis q̄bus dā
sed hoc est sup̄sticiosum. dicit etiam idē q
q̄do ē aliqd sup̄fluū de cibis suis nō relin
quit illud auib; alijs sicut facit aquila sed
reponit in nido suo ad cibandū pullos. quo
niam non defacili acquirit cibum. Nidificat
autem in altis montib; et nemorib; et si vi
derit aliqd vlicans circa pullos suos rostrū
percutit et fugat illud Et nutrit pullos suos
quousq; possint volare et tunc eicit illos a nido
et vnat illos a p̄pinq̄are illis nec p̄mittit
vnum par vulturū aliud par subintrare locū
suum Item idem li. almachar Est q̄dam sc̄
species auis fluuialis que tū met vulturū. et
ideo fugit ad aquam et circūvolat vulture
a remotis et cum sit aqua visus inspicit q̄n
auis illa erit aquam illam et tunc si p̄orit
capit eam Et insuper vulture auis multū se
tūda et immunda auis caro est durissima et
in ali saporis et grauis odoris et ideo ad esū
est in vtilis. de facili pro cadaverē terrā petit
sed cum descendit de terra iterum vix ascē
dit vt dicit greg. In alto volans cadaver
in infimis inspicit et p̄ amore cadaveris ad
ima de sublimitate aeris se subūcit vt dicit idē
Q̄n aut ab aliquo impedit ota ventū alas
percutit et sic venti adm̄nicio pot̄ q̄ volare
p̄prio ab infimis in aera se extollit et ad hoc
dicit pli. l. x. c. iij. vult. inq̄t inter aues
contrariā serpētib; Nam si p̄ne ei v̄nā
fugant serpētes nitore suo. Cor etiam eius
reddit se p̄zantes a serpētib; et a feris tu
tos. Cor eius ligatū in pelle leonis vel lupi
fugat demones. p̄na ei ligata pedi sinistro
parturientis velociter libent eam sed celer
solue ne interioea sequatur. Un gen tum fac
tum de adipi vulturis et oleo mixti et cera
seruos curat iumenta sanat Pes eius de p̄
ter alligatus pedi sinistro dolenti sanat ip
sum. Similiter dextrum sanat sinister pes
Lingua eius sine ferro euulsa et collo in p̄a
no homo suspēsa dicitur efficere hominem

gracioso et ad impetūdū ab homine q̄c̄t peti
Cinis ossum eius et cōbustorum mixtus cū
celidonia dat animalib; eoz sanat mōtos
hucusq; pli. dem. li. xxxvi. sanguis vultu rū
cum herba cateste alias camelconte et ces
dria sanat lepram

De vlula

Ulula auis ē a plausu vel vlulatu no
minata. eius em̄ v̄ vlulati p̄cedit
Unde et apud augures vlulās p̄cedit
ad v̄l̄tatem taceō v̄ro prosperitatem. vt
dicit p̄s. et sc̄dū hoc idem videtur esse
vlula q̄ bubo siue noctua cuius v̄ sc̄dū
augures est in fausta. Jero. glo. sup̄ ysa. iij.
dicitur sic. Vlula est auis coquine magnū
dimis respecta maulis que rostro in palude
fimo horridum sonum facit et sc̄dū hoc
videtur q̄ vlula est onocrotalis q̄ auis est
palustris loca in habitans paludosa q̄e sup̄
de onocrotalo

De vpupa

Upupa vt dicit p̄s. a ḡeds ē nū
cupata eo q̄ stercora humana cōme
dat et frequenti fimo nutrit. auis em̄ est
sp̄c̄issima et immunda cristis a capite ep̄
istib; galata semper in sepulcris cōmōas
vel i fimo. auis sanguine liquis se in v̄p̄rit
dormitū p̄gens demones in sompnis se
suffocantes videbit cuius cor malefactorib;
valet. nam in suis maleficijs eo v̄nū. de
hac autem dicunt p̄fici. q̄ cum senuerit eo
q̄ nec videt nec volare queat pulli ei euē
lunt ei p̄nas invalidas et limūt ei oculos
herbarum succis et fouent sub alas donec
recrecāt plume eius et sic renouata perfecte
volet et videat clare sicut et ipsi vt dicit p̄s.

De vespertilio

Vespertilio a tēpe nomē sumpsit eo
q̄ lucem fugiens circūvolet in cre
pusculo vel p̄t̄ op̄cipiti motu attrito
et tenuissimis brachiorū membranis suspēsa
et aial simile mure nō tam resonans voce q̄
st̄dore speciem volātis et quadrupedū habet
q̄ in alijs auib; solet rariis inuēti. hucusq;
p̄s. dicit etiā glo. sup̄ ysa. iij. q̄ vesp̄t̄iois
lucē fugiūt. ceteri em̄ sūt sicut et talpe. puluē
lingūt oleū delampadib; suggūt. in timulis
p̄ieum se abscondūt. frigidissime sūt nature
Unde sanguis vesp̄t̄iois limūt sup̄ palpebras
non sinit recrecere pilos vt dicit p̄s. et hoc
forsan est quia sua frigiditate opilat potos
quib; opilatis non recreciant pilli

Explicat liber duo decimus